

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2018. május 29.
(OR. en)

9465/18

**Intézményközi referenciaszám:
2018/0172 (COD)**

ENV 357
MI 402
IND 149
CONSOM 158
COMPET 371
MARE 6
RECH 231
SAN 166
ENT 100
ECOFIN 504
CODEC 874

JAVASLAT

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Jordi AYET PUIGARNAU igazgató
Az átvétel dátuma:	2018. május 28.
Címzett:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2018) 340 final
Tárgy:	Javaslat – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE egyes műanyagtermékek környezetre gyakorolt hatásának csökkentéséről

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2018) 340 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2018) 340 final

Brüsszel, 2018.5.28.
COM(2018) 340 final

2018/0172 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

egyes műanyagtermékek környezetre gyakorolt hatásának csökkentéséről

(EGT-vonatkozású szöveg)

{SEC(2018) 253 final} - {SWD(2018) 254 final} - {SWD(2018) 255 final} -
{SWD(2018) 256 final} - {SWD(2018) 257 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

Az óceánokban és tengerekben nő a műanyag tengeri hulladék mennyisége, ami az ökoszisztéma, a biológiai sokféleség, sőt potenciálisan az emberi egészség romlását okozza, és széles körben aggodalmat kelt. Ugyanakkor értékes anyagok kerülhetnének vissza a gazdaságba, de hulladékként elvesznek. Tengerparti hulladékszámítások alapján a tengeri hulladék teljes mennyiségének 80–85 %-át a műanyag teszi ki.

Az egyszer használatos műanyag (EHM) termékek a számlálások alapján az európai tengerpartokon talált tengeri hulladék darabszámának körülbelül a felét teszik ki. A 10 leggyakrabban talált EHM termék az összes EHM termék 86 %-át teszi ki (így a számlálások során az európai tengerpartokon talált tengeri hulladék 43 %-át jelenti). A műanyagot tartalmazó halászeszközök az európai tengerpartokon talált tengeri hulladék 27 %-áért felelnek. Ezért ez a kezdeményezés a 10 leggyakoribb EHM termékre és a halászeszközökre összpontosít, hiszen a számlálások alapján ezek együtt teszik ki a tengeri hulladék körülbelül 70 %-át.

A műanyag széles körben hozzáférhető, tartósan megmarad, és gyakran vannak mérgező vagy egyéb ártalmas hatásai. Perzisztenciája (tartós megmaradása) miatt a műanyag hulladék hatásai fokozódnak, hiszen az óceánokban évről-évre egyre több műanyag szemét gyűlik össze. Mára számos tengeri fajban megtalálhatók a műanyag maradékanyagok – tengeri teknősökben, fókákban, bálnákban, madarakban, valamint számos különböző halfajtában és kagylóban, és ezért bekerül a táplálékláncba. A tengeri műanyag hulladék – azonkívül, hogy ártalmas a környezetre és potenciálisan az emberi egészségre – károkat okoz olyan tevékenységeknek is, mint a turizmus, a halászat és a szállítmányozás.

A műanyag hulladék tengeri környezetben történő növekedését, valamint elterjedését kiváltó okok egyrészt a műanyag értéklánccal és piaccal, másrészt az egyéni viselkedéssel és társadalmi trendekkel hozhatók kapcsolatba. Számos tényező vezetett a jelenlegi helyzetig, ide értve a műanyagok széleskörű hozzáférhetőségét, a kényelmi fogyasztási trendeket, a megfelelő hulladékgyűjtést és -kezelést elősegítő ösztönzők hiányát, ami alacsony szintű hulladékgazdálkodáshoz és elégtelen infrastruktúrához vezetett.

Európa felelőssége, hogy az Európából származó tengeri hulladékot kezelje, és kötelezettséget vállalt a globális szintű fellépésre is, elsősorban a G7 és G20 találkozókra keresztül, illetve az ENSZ fenntartható fejlesztési céljainak¹ bevezetésével. A kezdeményezésnek köszönhetően az EU a globális küzdelem élharcosa lesz, ezáltal pedig hitelessé és erőteljessé teszi a nemzetközi fellépését ezen a téren.

A tengeri hulladék problémája jellegénél fogva határokon átívelő kérdés, mivel a hulladék mozgásban van a tengeri környezetben, és az egyik országból származó szemét másokat is érinthet. A tengeri hulladék csökkentéséhez közös fellépésre van szükség, miközben biztosítani kell a magas szintű környezetvédelmi szabványok mentén működő egységes piacot és az üzleti vállalkozások jogbiztonságát. Ezért az Európai Bizottság a műanyagokra

¹ A fenntartható fejlesztési célok közül különösen a 14. „Az óceánok, tengerek és tengeri erőforrások megőrzése és fenntartható hasznosítása a fenntartható fejlődés céljait követve” és a 12. „Fenntartható fogyasztási és termelési szokások kialakítása”

vonatkozó stratégiája² részeként kötelezettséget vállalt arra, hogy az egyes EU tagállamok szétszórott erőfeszítéseire építve és a könnyű műanyag hordtasakoknál alkalmazott megközelítést követve további lépéseket keres a tengeri műanyag-hulladék kezelésével kapcsolatban.

Ez a kezdeményezés a tengeri makroműanyag-hulladékokból Európára eső részre összpontosít. Kiegészíti az egyéb, tengeri hulladékkal foglalkozó európai szakpolitikákat, például a hulladékokról, a szennyvízről és a tengeri környezetről szóló európai keretjogszabályokat, valamint a kikötői befogadólétesítményről szóló uniós jogszabályt.

A kezdeményezés fő célja az egyszer használatos műanyagtermékekből és műanyagot tartalmazó halászeszközökből származó tengeri műanyag-hulladék megelőzése és csökkentése az EU műanyag-stratégiája keretében már előirányzott intézkedések kiegészítésével a meglévő intézkedések és jogszabályok területén jelentkező hiányosságok pótlása, valamint az EU adott kérdéskört rendszerszinten kezelő megközelítésének megerősítése érdekében. A műanyag-stratégia már tartalmaz kifejezetten a mikroműanyagokra vonatkozó intézkedéseket, amelyek a tengeri műanyag-hulladék jelentős részét képezik: korlátozások a REACH³ alapján a termékekhez és oxidatív biológiai úton lebontható műanyagokhoz szándékosan hozzáadott mikroműanyagok tekintetében, valamint intézkedések az egyéb forrásból származó mikroműanyagokra vonatkozóan (gumiabroncsok, textíliák és műanyag szemcsék). Ezért ez a kezdeményezés az egyszer használatos műanyagokra és a műanyagot tartalmazó halászeszközökre összpontosít, amelyek makroműanyagok.

A kezdeményezést a körforgásos gazdaságra történő áttérés szélesebb kontextusában kell nézni. Támogatni fogja az új üzleti modellek innovatív megoldásait, a többszörös felhasználást elősegítő alternatívákat és az alternatív egyszer használatos termékeket. Ez a rendszerszintű változás és anyagkiváltás emellett a biotermelés-alapú alternatívákat és az innovatív biogazdaságot is népszerűsíteni fogja és ezáltal új lehetőségeket fog teremteni a vállalkozások számára, valamint javítani fogja a fogyasztói kényelem szintjét.

Ezenfelül, különösen az italdobozokkal kapcsolatban, a kezdeményezés közvetlen, pozitív hatással lesz a hulladékgyűjtési rátákra, az összegyűjtött anyagok és az azt követő újrahasznosítás minőségére, mivel lehetőséget kínál az újrafeldolgozással foglalkozó vállalkozásoknak, valamint az újrahasznosított tartalom terméké alakításának növelésére.

A tengeri hulladék kezelése gazdasági lehetőségeket teremt. A körforgásos gazdaság megnöveli a vállalkozásaink versenyképességét, mivel hozzájárul az erőforrás-hatékony és szénmentes gazdaság létrehozásához, és az ezek fenntartásához szükséges munkahelyek megteremtéséhez. A műanyag-hulladék és mikroműanyag elkerülésére irányuló innováció a termékkialakítás területén, valamint a tengeri hulladék megelőzését (pl. hulladék- és szennyvízkezelést, kikötői befogadólétesítményeket vagy a halászhálók újrahasznosítását) és a fenntartható alternatív anyagokat célzó beruházások, termékek és üzleti modellek munkahelyeket teremthetnek, illetve erősíthetik a műszaki és tudományos készségeket és az ipari versenyképességet a növekvő globális érdeklődéssel övezett területeken.

² A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának A műanyagok körforgásos gazdaságban betöltött szerepével kapcsolatos európai stratégia (COM(2018) 28 final)

³ Az Európai Parlament és a Tanács 1907/2006/EK rendelete (2006. december 18.) a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (REACH), az Európai Vegyianyag-ügynökség létrehozásáról, az 1999/45/EK irányelv módosításáról, valamint a 793/93/EGK tanácsi rendelet, az 1488/94/EK bizottsági rendelet, a 76/769/EGK tanácsi irányelv, a 91/155/EGK, a 93/67/EGK, a 93/105/EK és a 2000/21/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 396., 2006.12.30., 1. o.).

A tengeri hulladékot összehangolt számítási módszerek alapján már több éve nyomon követik az európai tengerpartokon⁴. A tengerparti hulladékszámlálás nemzetközileg elismert módszer a tengeri hulladék összetételének elfogadható mutatószámának megállapítására, amely alkalmas arra, hogy tájékoztatást nyújtson a szakpolitika számára.

⁴ A tagállamok által kidolgozott és a JRC által összeállított jelentések a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv végrehajtásának kontextusában.

Az alábbi táblázat rövid áttekintést nyújt az egyszer használatos műanyag termékekről és halászeszközökről, valamint a bizottsági javaslatban előírányzott intézkedésekről.

	Alacsonyabb fogyasztás	Piackorlátozás	Termékkialakítási követelmények	Jelölési előírások	Kiterjesztett gyártói felelősség	Elkülönített gyűjtésre vonatkozó célkitűzés	Figyelemfelkeltő intézkedések
Élelmiszer-tartályok	X				X		X
Italpoharak	X				X		X
Fültisztító pálcika		X					
Evőeszközök, tányérok, keverők, szívószálak		X					
Pálca léggömbhöz		X					
Léggömb				X	X		X
Dobozok és csomagolóanyagok					X		X
Italos tartályok és azok kupakja, fedele			X		X		X
– Italpalackok			X		X	X	X
Szűrők dohánytermékekhez					X		X
Tisztálkodási cikkek:				X	X		X
– Nedves törlőkendő				X			X
– Egészségügyi betét							
Könnyű műanyag hordtasakok					X		X
Halászeszközök					X		X

• Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel

A hatékonyabb erőforrás-felhasználás, illetve a magasabb szintű gazdasági és környezeti teljesítményt mutató, összességében hatékonyabb és körforgáson alapuló műanyag-gazdálkodás középpontba helyezésével a kezdeményezés teljes mértékben megfelel a körforgásos gazdaságról szóló politikának. A körforgásos gazdaság a Jean-Claude Juncker vezette Bizottság 10 prioritásának, különösen a foglalkoztatásról, növekedésről és beruházásokról szóló első prioritásnak egyik lényegi eleme. A kezdeményezést a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv alapján tervezett főbb intézkedések részeként az EU műanyag-stratégiájában is bejelentették.

A javaslat összhangban áll a hulladék- és vízgazdálkodás területén bevezetett uniós jogszabályokkal és kiegészíti azokat, különös tekintettel a hulladékról szóló keretirányelvre⁵,

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/98/EK irányelve (2008. november 19.) a hulladékokról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről (HL L 312., 2008.11.22., 3–30. o.).

a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló irányelvre⁶, a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelvre⁷ és a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelvre⁸.

A meglévő hulladékgazdálkodási jogszabályok általános hulladékmegelőzési és hulladékgazdálkodási célokat tűznek ki a tengeri hulladék csökkentésére vonatkozóan, miközben az intézkedések megválasztását a tagállamokra bízák. Ez a javaslat konkrét célokat és intézkedéseket fogalmaz meg a legelterjedtebb EHM hulladékok és műanyagot tartalmazó halászeszközök kezelése érdekében. Ezért kiegészíti a hulladékokról szóló 2018-ban módosított keretirányelv 9. cikkében megfogalmazott célkitűzést, amelynek értelmében a tagállamoknak olyan intézkedéseket kell hozni, amelyekkel megállítják a tengeri hulladék képződését, illetve megelőzik, leküzdik és kitisztítják a hulladékokat. A javaslat emellett a hulladékokról szóló keretirányelv 8. cikkét is kiegészíti, mivel a kiterjesztett gyártói felelősségre vonatkozó rendszereket tagállami szinten határozza meg a szemetelés megelőzésével és a hulladékkezeléssel – többek között az egyszer használatos műanyagtermékekből származó hulladékok felszámolásával – kapcsolatos költségek fedezése érdekében.

A javaslat kiegészíti a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelvet, amely előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy 2020-ra a tengervizek jó környezeti állapotot érjenek el. A tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv egy mutatót szentel a tengeri hulladéknak, amely megköveteli a tagállamoktól, hogy mérési programokat vezessenek be annak érdekében, hogy „a tengeri hulladék mennyisége és összetétele ne okozzon károkat a tengeri és parti környezetben”. A tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv értelmében vállalt, az európai tengerpartokon a tengeri hulladékok nyomon követésére irányuló hosszan tartó munka képezi ennek a jogalkotási javaslatnak a tudományos alapját. Egyes kérdésekben ez a javaslat, a szennyezés egyedi forrásainak szabályozása által túlmutat a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv követelményein, ami a tengeri műanyagszennyezés okai és útvonalai azonosításának köszönhető.

A települési szennyvíz gyűjtésére és kezelésére vonatkozó követelményeket, valamint a kezelés minőségi kritériumait meghatározó települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelvvel szintén biztosított az összhang. Habár az irányelv a kibocsátott szennyeződés jelentős részének felfogását lehetővé teszi, jelenleg nem elég hatékony, különösen a csapadékvíz túlfolyásainak felfogása és kezelése területén. Ezenfelül egyes vécén lehúzott termékeket, például a fültisztító pálcikákat és az egészségügyi termékeket nem jól fogják fel a meglévő létesítmények, ezért ezek az európai tengerpartokon végzik. Ez a jogalkotási javaslat kiegészíti a fenti irányelvet, mivel azt javasolja, hogy a szennyvízkezelést megelőző lépések során kell cselekedni a tudatosság növelésének, a kiterjesztett gyártói felelősségnek, és egyes egyszer használatos műanyagtermékek címkézési előírásainak segítségével.

Ez a javaslat a hulladékká vált, partra visszajuttatott, műanyagot tartalmazó halászeszközök jobb kezelésére és ennek finanszírozására is bevezet intézkedéseket. Ezek a mechanizmusok és ösztönzők várhatóan növelni fogják a megtalált halászeszközök arányát azok hasznos élettartamának lejárta után. A halászeszközökből származó hulladékok kezelésének szabályozása és pénzügyi támogatása bizonyos mértékig különböző EU intézkedéseken keresztül történik, amelyek elsősorban a tengeri alapú forrásokból és halászeszközökből

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 1994/62/EGK irányelve (1994. december 20.) a csomagolásról és a csomagolási hulladékról (HL L 365., 1994.12.31., 10. o.).

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 2008. június 17-i 2008/56/EK irányelve a tengeri környezetvédelmi politika területén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 164., 2008.6.25., 19. o.).

⁸ A Tanács 1991. május 21-i 91/271/EGK irányelve a települési szennyvíz kezeléséről (HL L 135., 1991.5.30., 40–52. o.).

származó hulladékokra vonatkozó általános szabályok és a tengeren elvesztett vagy elhagyott halászeszközök nyomon követése és jelentései közötti kapcsolatot kezelik. Ez a javaslat kiegészíti a hajókról származó hulladékok leadására alkalmas⁹ kikötői befogadólétesítményekről szóló jogszabályt, amely jelenleg felülvizsgálat alatt áll¹⁰. A javasolt felülvizsgálat bevonja a halászhajókat a 100 %-ig közvetett díjon alapuló rendszerbe, így ezeknek a hajóknak is jogot biztosít arra, hogy a kikötőkben leadják az összes hulladékukat, beleértve a gazdátlan halászeszközöket is. Ezenfelül kiegészíti a halászati ellenőrzésről szóló rendelet¹¹ tervezett felülvizsgálatát is, amely megerősíti az elvesztett eszközök és az elvesztett eszközök megtalálásának bejelentésére vonatkozó rendelkezéseket.

A jelenlegi javaslat a tengeri műanyag hulladék-kibocsátásnak csak egy részét kezeli. A teljes, integrált és konzisztens európai megközelítés része a tengeri műanyag hulladék minden forrásának kezelése, ezeket a nemrég elfogadott műanyag-stratégia részletezi. Ez a stratégia a tengeri műanyag hulladék kezeléséről szóló jelenlegi jogi és szabályozási keretek hézagaira és hiányosságaira mutat rá, és célzott intézkedéseket javasol a műanyagok, különösen a műanyag csomagolóanyagok megelőzésére, összegyűjtésére és újrafelhasználhatóságára vonatkozóan. Emellett a biológiailag lebontható tulajdonságokkal rendelkező műanyagokra keretszabályozást igyekszik kialakítani az ökoszisztéma károsodásának elkerülése érdekében. Az Európai Vegyianyag-ügynökség olyan korlátozási dokumentációkat készít elő, amely szándékosan a készítményekhez, például kozmetikumokhoz, adott mikroműanyagokat, illetve az oxidatív biológiai úton lebontható műanyagok használatát érinti; már előkészítés alatt állnak azok az intézkedések, amelyek egyrészt a termékekben nem szándékosan használt, hanem a használat során kialakuló, például a gumiabroncsokból és textíliákból származó mikroműanyagokra, másrészt a műanyag szemcsék gyártást megelőző folyamatai során jelentkező szivárgások csökkentésére vonatkoznak.

• **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

A fent bemutatott környezetvédelmi célkitűzések mellett a javaslat a belső piacot is igyekszik megvédeni a további szétzúrozottságtól, ami az Unió egyik fő célkitűzése.

A kezdeményezés teljes mértékben egyetért a innováció elvével és a műanyag-stratégiában meghatározott kapcsolódó elősegítő intézkedésekkel, amelyek a körforgásos megoldások felé irányuló innovációkat és beruházásokat ösztönzik, például az EU kutatásfinanszírozásait a Horizont 2020 kezdeményezés, valamint az európai strukturális és beruházási alapok keretében.

Ennél általánosabban megfogalmazva ez a kezdeményezés segít elérni az ENSZ 12. és 14. fenntartható fejlesztési célját (FFC)¹², a nemzetközi óceánpolitikai irányításról szóló közlemény céljait¹³, valamint a 2017-ben Máltán megrendezett „A mi óceánunk” konferencián elfogadott kötelezettségvállalásokat. A kezdeményezés egybevághat a legkülső

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2000/59/EK irányelve (2000. november 27.) a hajókon keletkező hulladék és a rakománymaradványok fogadására alkalmas kikötői befogadólétesítményekről (HL L 332., 2000.12.28., 81. o.).

¹⁰ COM(2018) 33 final

¹¹ A Tanács 1224/2009/EK rendelete (2009. november 20.) a közös halászati politika szabályainak betartását biztosító közösségi ellenőrző rendszer létrehozásáról (HL L 343., 2009.12.22. 1. o.).

¹² 2015-ben az országok elfogadták a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrendet, és annak 17 fenntartható fejlesztési célját. Az Egyesült Nemzetek fenntartható fogyasztási és termelési szokások kialakítására irányuló 12. fenntartható fejlesztési célja, valamint a mindenféle, de különösen a szárazföldi alapú tevékenységekből fakadó tengerszennyezés, többek között a tengeri hulladék és a tápanyagszennyezés, 2025-ig megvalósuló megelőzésére és jelentős csökkentésére irányuló 14. fenntartható fejlődési célja.

¹³ SWD(2016) 352 final

régiókra vonatkozó 2017. évi stratégiával¹⁴, amely elismeri ezek lehetőségeit a turizmus és a kék gazdaság, valamint a körforgásos gazdaság növekedésének területén.

Végül a kezdeményezés összhangban van az EU nemzetközi kötelezettségeivel a kereskedelempolitika területén, különösen az EU-ban gyártott és importált termékek közötti megkülönböztetés tilalmának biztosításán keresztül.

A javaslat ezen felül segít elérni 2020-ig a hetedik környezetvédelmi cselekvési program 1. kiemelt célkitűzését: „az uniós természeti tőke védelme, megőrzése és fejlesztése”¹⁵. Emellett illeszkedik a 4. kiemelt célkitűzéshez is, amely azt írja elő, hogy a nyilvánosságnak egyértelmű tájékoztatást kell kapni a környezetvédelemről nemzeti szinten. Ennek érdekében a javaslat kereszthivatkozásokat tartalmaz és biztosítja az összhangot a 2003/4/EK irányelv előírásaival¹⁶ és az INSPIRE-irányelvvel¹⁷.

A javaslat egyik célja, hogy egyszerű ellenőrzési és bejelentési kötelezettségeket határozzon meg, ezáltal csökkentve a tagállamok adminisztrációs terheit a minőségi jogalkotásra irányuló uniós megközelítéssel¹⁸, valamint a jelentéstétel és az ellenőrzés célravezetőségi vizsgálatával összhangban¹⁹.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogalap

A javaslat fő célkitűzése bizonyos műanyagtermékek környezetre, különösen a vízi környezetre gyakorolt hatásának megelőzése és csökkentése. Ezt az Unió tengerpartjain leggyakrabban előforduló egyszer használatos műanyagokra és a műanyagot tartalmazó halászeszközökre vonatkozó konkrét hulladékmegelőzési és hulladékgazdálkodási célkitűzések és intézkedések meghatározásával lehet elérni. Ha ezt koordinált módon tesszük meg az egész Unióban, a javaslat az Unió piacának akadálytalan működéséhez is hozzájárul. A fentiekre tekintettel a javaslat jogalapja az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 192. cikkének (1) bekezdése.

• Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)

Mivel a szemét hajlamos arra, hogy felkapja a szél, az áramlatok vagy az árapály, a műanyagszennyezés és tengeri hulladék problémája határokon átívelő jellegű, így az ugyanazon tengeren és vízi utakon osztozó tagállamok elszigetelten nem tudják kezelni. A meghozni kívánt intézkedéseket koordinálni kell, így lehet azt biztosítani, hogy a tenger egyik oldalán tett erőfeszítéseket nem veszélyezteti az, hogy a másik oldalon nem tettek semmit. Emiatt a tengeri hulladék csak uniós szinten meghozott, koherens és átfogó szabályozási megközelítéssel és intézkedésekkel kezelhető és csökkenthető hatékonyan. Ezenfelül, mivel a probléma globális mértékű, ezt a kooperációt a tengeri hulladék legyőzésére vonatkozó összes elfogadott regionális cselekvési tervet összefogó európai regionális tengeri egyezményben

¹⁴ COM(2017)623

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 1386/2013/EU határozata (2013. november 20.) a „Jólét bolygónk felélése nélkül” című, a 2020-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról (HL L 354., 2013.12.28., 171–200. o.).

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2003/4/EK irányelve (2003. január 28.) a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 41., 2003.2.14., 26232. o.).

¹⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 2007/2/EK irányelve (2007. március 14.) az Európai Közösségen belüli térinformációs infrastruktúra (INSPIRE) kialakításáról (HL L 108., 2007.4.25., 1–14. o.).

¹⁸ SWD(2015)111 final

¹⁹ COM(2017) 312 final

történő európai intézkedések és részvétel, valamint az EU és tagállamai által például az UNEA vagy a FFC-k keretében vállalt globális kötelezettségek is erősítik.

A piac széttöredezettségének kockázata is fennáll, ha a tagállamok koordinálatlan módon különböző hatályú, súlypontú és célkitűzésű intézkedéseket hoznak. A jelenlegi intézkedések többféle műanyagtermékre irányulnak és különböző megközelítéseket alkalmaznak (pl. Olaszországban betiltották a műanyag fültisztító pálcikákat, a francia szabályozások korlátozzák az egyszer használatos műanyag szemüvegek és tányérok forgalmazását, kivéve, ha megfelelnek bizonyos meghatározott kritériumoknak a biológiai lebonthatóságra vonatkozóan). Ez ahhoz vezethet, hogy a tagállamok különféle korlátozásokat alkalmaznak a piacra lépéssel kapcsolatban, akadályokba ütközik az áruk szabad mozgása és a különböző országok gyártóinak egyenlő versenyfeltételei, ami veszélyezteti a tengeri hulladék csökkentésére irányuló célkitűzés hatékony megvalósítását, így ennek az EU szintjén és nemzetközi szinten is szélesebb körű hatásai vannak. Emiatt van szükség az uniós szinten közös célokat és intézkedéseket meghatározó, harmonizált jogi keret létrehozására a tengeri hulladék megelőzése és csökkentése területén, így a tagállamok intézkedései megadott egyszer használatos műanyagtermékekre és a műanyagot tartalmazó halászeszközökre összpontosíthatnak. Az alkalmazni kívánt intézkedések típusa, habár közös értékelésen alapul, a műanyagtermék típusától függően különböző lehet, figyelembe véve a potenciális EU cselekvés hozzáadott értékét és annak kiegészíthetőségét az EU tagállamok által vállalt cselekvéssel.

Egyes termékek esetén a szemetelés problémája (például a műanyag italtartók kupakja és fedele esetén) és a környezetre gyakorolt egyéb hatások a termék kialakításának módosításával és fenntarthatóbb helyettesítő termékekre történő átváltással (pl. a műanyagtartalom kiváltásával) kezelhetők a leghatékonyabban. Ilyen esetekben, ha egyértelmű kapcsolat van a termékkövetelmények és a belső piacra jutás között, nagyon fontos, hogy egyenlő versenyfeltételeket kell biztosítani az üzleti vállalkozásoknak.

Ezenfelül, a szubszidiaritás elvének megfelelően, ez a jogalkotási javaslat egyes intézkedések vonatkozásában bizonyos rugalmasságot biztosít a tagállamoknak, hogy megválasszák a számukra legmegfelelőbb végrehajtási és adatgyűjtési módszereket. A tagállamok például széles mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek, amikor bizonyos termékek fogyasztásának jelentős csökkentésére irányuló uniós célkitűzések végrehajtása céljából – adott esetben, a helyi viszonyoktól függően – nemzeti intézkedésekről döntenek.

- **Arányosság**

A javaslat célzott és arányos, mivel az európai tengerpartokon a számlálások alapján leggyakrabban előforduló makroműanyag tételekre összpontosít, nevezetesen az EHM termékekre és a halászeszközökre. A számlálások alapján megállapított darabszám számít a jelenleg elérhető legjobb mutatószámnak a környezeti, társadalmi és gazdasági hatások vonatkozásában. Ez a kezdeményezés a tíz leggyakrabban előforduló EHM termékre összpontosít, amelyek a számolások alapján az összes EHM termék 86 %-át teszik ki (így az összes tengeri hulladék 43 %-át alkotják). Ha a tengerpartokon megtalálható összes egyszer használatos terméket szabályoznánk, az nem lenne arányos a potenciális hozzáadott értékkel összehasonlítva. Ez szükségtelen költségeket és terheket jelentene a tagállamok számára.

A halászeszközökre vonatkozó intézkedések a szennyező-fizet elven alapulnak, és különösen az a céljuk, hogy a műanyagot tartalmazó halászeszközök gyártói vállaljanak felelősséget a termékeik hulladékfázisáért, ezen belül is elsősorban az elkülönített hulladékgyűjtést és -kezelést, különösen az újrafeldolgozást és az újrahasznosítást javítva. Ezek az intézkedések megkönnyítik a halászok pozitív ösztönzését annak érdekében, hogy hozzák partra az

eszközöket, miközben azt is biztosítják, hogy ne legyen aránytalanul nagy a teher a halászati tevékenységet végzőkön, különösen a kisméretű piaci szereplőkön.

A javaslat alkalmas arra, hogy kezeljen egy égető környezetvédelmi problémát, valamint arra, hogy a meglévő jogszabályokkal és a műanyag-stratégiában tervezett cselekvésekkel együtt ambiciózus környezetvédelmi eredményeket hozzon, miközben pozitív gazdasági hatásokat ér el, korlátozott, de pozitív hatással bír a nettó foglalkoztatottságra, ösztönzi az innovációt, biztosítja a nyilvánosság általi elfogadottságot és hozzájárul a szélesebb körű erőforrás-hatékonysághoz.

A csatolt hatásvizsgálat részletesebben bemutatja e jogalkotási javaslat elemeinek arányosságát.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

Egy célzott jogalkotási eszköz javasolt az összes egyszer használatos műanyagtermék kezelésére, amely azzal a szándékkal határozza meg a konkrét célkitűzéseket és intézkedéseket, hogy megelőzze és csökkentse a tengeri hulladékra gyakorolt hatásukat. Az ilyen célzott jogalkotási eszköz tekinthető a legalkalmasabbnak a széttöredezett jogi környezet elkerülésére, szemben az alternatív megközelítéssel, amelyik számos jogalkotási eszköz – például a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv, a csomagolásról és csomagolási hulladékról szóló irányelv, a hulladékról szóló keretirányelv, a kikötői befogadólétesítményekről szóló irányelv, vagy a halászati ellenőrzésről szóló rendelet – módosítását vonná maga után.

Egyes termékek esetén szükség van az uniós szintű harmonizációra, ugyanakkor más egyszer használatos műanyagtermék és műanyagot tartalmazó halászeszköz esetén, az EU hulladékról szóló jogszabályaival összhangban, bizonyos szintű rugalmasságot kell biztosítani a tagállamoknak a legmegfelelőbb jogi, adminisztratív és gazdasági eszközök megválasztásához a meghatározott célkitűzések és intézkedések végrehajtása érdekében. Ezért egy irányelv jelenti a megfelelő jogalkotási eszközt az előirányzott célkitűzések és intézkedések megvalósításához.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELESEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése / célravezetőségi vizsgálata**

E jogalkotási javaslat alkalmazásában kimerítő módon feltérképezték a meglévő jogszabályokat, hogy pontos képet kapjanak arról, hol van szükség az EU kiegészítő intézkedéseire az EHM hulladékok és azok környezetre gyakorolt hatásának kezeléséhez. Ezek a jogszabályok gyakran céloznak meg eltérő útvonalakat, súlypontjuk és céljuk tekintetében széttöredeztettek, és még nem tudtak megfelelő hatást elérni a tengeri hulladékkal kapcsolatban.

Ahogy azt a fenti 2. szakaszban bemutattuk, a nemrég elfogadott műanyag-stratégia megállapítja, hogy kifejezetten az EHM-et célzó uniós szintű jogalkotási javaslatra van szükség.

Az EU hulladékokról szóló jogszabályai értelmében az összes hulladékot össze kell gyűjteni és megfelelően kell kezelni. Ez a jogszabály meghatározza a újrahasznosítási célkitűzéseket a települési hulladék (65 % 2030-ig) és a műanyag csomagolási hulladék (55 % 2030-ig) vonatkozásában, ami tovább növeli a műanyag hulladék elkülönítését. Ugyanakkor a

tagállamok ezeket a célokat a szemetelés kezelésére fordított fokozott erőfeszítések nélkül is elérhetik. A hulladékokról szóló keretirányelv legutóbbi módosításai azt követelik meg a tagállamoktól, hogy tegyenek lépéseket a tengeri hulladék fő forrásainak azonosítására, és hozzanak intézkedéseket az e forrásokból származó hulladék megelőzése és csökkentése érdekében. Ennek ellenére a nem megfelelő hulladékkezelési infrastruktúrához és a helytelen fogyasztói viselkedéshez továbbra is számos olyan tényező kapcsolódik, amelyek szemeteléshez és a műanyagok környezetbe történő szivárgásához vezetnek. Ez a kezdeményezés kiegészíti a hulladékokról szóló új jogszabályokat azzal, hogy európai szintű megoldást kínál a hulladékképződés forrásainak jelentős részéhez. Kiemeli a termékközéppontú jogi eszközök fontosságát, amit a műanyag hordtasakokról szóló irányelvből nyert eredmények igazolnak – ez volt az első ilyen jellegű európai eszköz, amely tényleges csökkentést eredményezett a fogyasztásban és a célzott termékek kapcsolódó környezeti hatásaiban.

A tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv keretében végrehajtott mérési programok kiértékelése azt mutatja, hogy hasznos áttekintést nyújtanak a végrehajtott vagy tervezett lépésekről, ám szükségesek ezek a további intézkedések ahhoz, hogy hatékonyak legyenek. Ez a javaslat a szennyezés egyedi forrásainak szabályozása által túlmutat ezen, ami a tengeri műanyagszennyezés okai és útvonalai azonosításának köszönhető.

A jelenleg kiértékelés alatt álló települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv egyik korlátja a csapadékvíz túlfolyása felfogásának és kezelésének követelményéhez kapcsolódik, amit újra kellene gondolni. Ez az új jogalkotási javaslat a tudatosság-növelő kampányok ösztönzésével és a címkézési követelményekkel igyekszik kezelni ezt a problémát, amelyek arra irányulnak, hogy megelőzzék az egyszer használatos műanyag termékek lehúzását a vécén, mert ezeket a szennyvízkezelő rendszerek nem megfelelően fogják fel.

A halászeszközökből származó hulladékokat számos uniós eszköz szabályozza. Ennek ellenére még mindig jelentősek a hiányosságok. Különösen abban a tekintetben, hogy jelenleg nincsenek az üzemeltetőket célzó olyan ösztönzők, amelyek biztosítanák, hogy a halászeszközökből származó hulladékok partra történő visszajuttatásának aránya maximális legyen, illetve nincsenek a terhek megosztására szolgáló mechanizmusok. Így a kikötői befogadólétesítményekről szóló irányelv éppen folyamatban lévő felülvizsgálata jól illeszkedik ehhez a javaslatához a halászeszközök szabályozásával kapcsolatban, mivel kezeli azokat a korábbi hátráltató tényezőket, amelyek miatt a hajók nem vitték vissza a partra a szemetüket és a kihalászott hulladékokat. Ezenfelül a halászati ellenőrzésről szóló rendelet módosítása értelmében a halászeszközöket meg kell jelölni a visszakereső berendezés fedélzetre viteléhez, az elveszett halászfelszerelés visszakereséséhez vagy az elvesztett eszközök bejelentéséhez, ha a napi elektronikus jelentések keretében nem kereshetők vissza. Azonban a jelenlegi jogszabályi keret a halászeszközök speciális hulladékgazdálkodási és újrahasznosítási áramként történő hatékonyabb kezelésére irányuló ösztönzők révén tovább erősíthető. Ez az új jogalkotási javaslat arra irányul, hogy ezt a kiterjesztett gyártói felelősség rendszerén keresztül kezelje.

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

A nyilvános konzultáció 2017. december és 2018. február között zajlott, és több mint 1800-an vettek benne részt. A válaszadók 98,5 %-a vélte úgy, hogy az EHM tengeri hulladék kezelése „szükséges”, és 95 % gondolta azt, hogy „szükséges és sürgős”. A gyártók több mint 70 %-a, a márkáknak és újrahasznosítóknak pedig több mint 80 % vélte úgy, hogy „szükséges és sürgős” valamit tenni. Csupán a válaszadók 2 %-a gondolta úgy, hogy európai szinten nincs szükség új intézkedésekre, 79 %-nak pedig az a véleménye, hogy az intézkedések hatástalanok maradnak, ha nem uniós szinten hozzák meg azokat.

A nyilvános konzultáció válaszadóinak túlnyomó többsége támogatta, hogy a kiterjesztett gyártói felelősség rendszereit alkalmazzák a hulladék felszámolásához szükséges költségek fedezésére, ami ennek a jogalkotási javaslatnak az egyik kulcsfontosságú hozzáadott értéke az EU hulladékról szóló jogszabályaiban a kiterjesztett gyártó felelősség rendszereinél meghatározott minimális követelményekhez képest. A nyilvános konzultáció ezenfelül támogatta azt is, hogy jogszabályi követelmények írják elő a jobb termékkialakítást, mint az egyik leghatékonyabb megközelítést, ezt követte a csökkentési célok meghatározása, így ezeket a javaslat a tagállamok által bevezetendő legfontosabb intézkedésekként tartalmazza.

A halászeszközökkel kapcsolatban a válaszadók 88 %-a helyeselte olyan ösztönzők bevezetését, amelyek elősegítenék a kihalászott szemét és az elhasznált halászeszközök visszajuttatását a partra, és 77 % igényelné, hogy jobb hulladékgyűjtésre és válogatásra szolgáló létesítmények legyenek a hajókon és a kikötőkben.

- **Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása**

A tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv keretében a Közös Kutatóközpont (JRC) tengeri hulladékkal kapcsolatos tevékenységekkel (monitoring programokkal, takarítási kampányokkal és kutatási projektekkel) foglalkozó technikai csoportjától információkat gyűjtöttek be az európai tengerpartokon található tengeri hulladékról, amelyeket a 2016. év során gyűjtöttek össze 17 tagállam és négy regionális tenger 276 tengerpartján. A 679 felmérés során összesen 355 671 darab hulladékot vizsgáltak meg, és ezeket előfordulási gyakoriságuk alapján rangsorolták, elsősorban a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv tengeri hulladékelemek kategóriáit bemutató alaplístája szerint. A JRC listáját ezt követően arra használták, hogy egy rövidebb listát állítsanak össze a külön besorolásokból, ami alapján aztán megállapítható a forrás, felhasználás vagy anyag tekintetében hasonló elemek százalékos aránya, amelyekkel általában egy meghatározott szabályozási terület foglalkozik. Ezeket az adatokat több, már létező és folyamatban lévő projekt is kiegészítette, például az Európai Környezetvédelmi Ügynökség tengeri szemetet figyelő projektje, a Marine Litter Watch²⁰.

Az európai tengeri megfigyelési²¹ és adathálózat EMODnet²² partnersége és a regionális tengeri egyezmények szakértelme szintén kulcsfontosságú e jogalkotási javaslatához, például azáltal, hogy részt vettek a JRC adatgyűjtési és -harmonizálási munkájában, amelynek segítségével pontosabb összképet kaptunk a műanyag hulladék koncentrációjáról az európai tengerekben és a tengerfenéken.

Az egyszer használatos műanyaggal és a halászeszközökkel kapcsolatban az Európai Bizottság külső tanácsadók munkájára is támaszkodott. A JRC adatai alapján az egyszer használatos műanyagokkal kapcsolatban a tengeri hulladék okait és útvonalait, valamint azokat a fő intézkedéseket elemezték, amelyeket ez a jogalkotási javaslat az EHM kezelésére előterjeszt. A halászeszközökkel kapcsolatban egy külön mélyreható tanulmány²³ készítették annak feltárására, hogy hol vannak a jogszabályok hiányosságai, és milyen intézkedéseknek kellene kiegészíteni a meglévő alapforgatókönyvet a halászeszközök tengeri környezetre gyakorolt hatásának csökkentése érdekében. Az elemzés figyelembe vette a meglévő kutatások szakirodalmi ismertetéseit, a Bizottság tisztviselői és külső érintettek részvételével

²⁰ <https://www.eea.europa.eu/themes/water/europes-seas-and-coasts/marine-litterwatch>

²¹ <http://www.emodnet.eu/>

²² http://ec.europa.eu/environment/marine/international-cooperation/regional-sea-conventions/index_en.htm

²³ A halászatból származó műanyag szintjének és káros hatásainak csökkentésére irányuló opciók hatásvizsgálatát támogató tanulmány.

megtartott munkaértekezleteket, valamint az elméleti alapú kutatásokat, többek között a PRODCOM és EUROSTAT adatbázisokat (EU külkereskedelem, import, export és termelési adatok).

A tanulmány során számos hivatalos és nem hivatalos meghallgatást tartottak az állami szervezeteket, nem kormányzati szervezeteket, ipari szervezeteket és üzleti vállalkozásokat képviselő érintettekkel a probléma- és hatásvizsgálat elkészítésének elősegítése érdekében. Ezek a meghallgatások azt vizsgálták, hogy technikailag mi kivitelezhető, és mi lehet az egyes opciók közvetlen hatása. A meghallgatások során konkrét adatokat is gyűjtöttek a teljesítményre és a költségekre, illetve arra vonatkozóan, hogy ezek hogyan változhatnak a potenciális intervenciók intézkedések eredményeképpen.

• **Hatásvizsgálat**

Az összesített hatásvizsgálat a javaslat mellékletét képezi. A Szabályozói Ellenőrzési Testület először negatív véleményt formált, majd az átdolgozott hatásvizsgálaton alapuló második véleményük már pozitív volt fenntartásokkal²⁴. A végső véleményében a Testület elismeri, hogy az átdolgozott jelentés egyértelműbben mutatja a kezdeményezés makroműanyagokra korlátozott hatályát. További részletezést is kértek, elsősorban az új jogi eszköznek a meglévő jogszabályok mellett játszott kiegészítő szerepéről, egyrészt (1) a halászeszközökkel (hozzáadott érték az ellenőrzési rendelethez, a kikötői befogadólétesítményekről szóló irányelvhez és az Európai Tengerügyi és Halászati Alaphoz képest), másrészt (2) az egyszer használatos műanyagokkal kapcsolatban (annak magyarázata, hogy a jelenlegi jogszabályokból a megfelelő célkitűzések hiányoznak-e, vagy rossz a végrehajtásuk). A Szabályozói Ellenőrzési Testület további információkat kért azzal kapcsolatban, hogy az EHM mennyire ártalmas csoportosan vagy egyedi tételként, illetve arról is, hogy a tagállamok egyedi intézkedései miként vezetnek a piac széttöredezettségéhez.

Ennek eredményeképpen a végső hatásvizsgálat tovább pontosítja, hogy a tengeri hulladék gazdasági, társadalmi és környezeti károkat okoz, és felvázolja, hogy a meglévő vívmányok hiányosságait hogyan pótolja, mivel a hulladékgazdálkodásról, szennyvízkezelésről, kikötői befogadólétesítményekről stb. szóló jelenlegi jogszabályok nem megfelelően kezelik a konkrét elemek hatásait kiváltó problémaforrásokat. A hulladékról szóló jogszabályok az egyszer használatos műanyagokkal kapcsolatban főként a nagyobb mértékű újrahasznosításra hatnak, és kisebb hatást gyakorolnak a szemetelésre. Az alacsonyabb fogyasztást megcélzó megelőző intézkedések hatékonyabbak. A hatásvizsgálat igazolta, hogy a leggyakrabban előforduló egyszer használatos műanyagtárgyak és halászeszközök erősen képviseltetik magukat a tengeri makrohulladékok között. A darabszámok alapján a tengerparti szemét körülbelül 70 %-át teszik ki, de részarányuk minden egyes tételnél jelentős. A halászeszközök esetén a kiegészítő intézkedések kialakítása annak a megközelítésnek volt a része, amely az EU műanyag-stratégiáját és a kikötői befogadólétesítményekről szóló irányelv javasolt átdolgozását követte²⁵. Az említett irányelv javasolt átdolgozása értelmében az egyes halászokat nem büntetik azért, hogy a hulladékot a partra hozzák. Ugyanakkor a kikötői díjak magasabbak lesznek, ha több hulladékot hoznak partra, a hulladékkezelő létesítményeket pedig fejleszteni kell, különösen azokban a kis haláshalászati körzetekben, amelyeket sok hajó használ. Azonkívül, hogy biztosítani kell a kikötőbe érkezett, halászeszközökből származó hulladék megerősített hulladékkezelését, a kiterjesztett gyártói felelősség javasolt rendszere arról is gondoskodik, hogy a műanyagot tartalmazó halászeszközök gyártói magukra vállalják a

²⁴ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=ia&year=2017&serviceId=&s=Chercher>
²⁵ COM(2018) 33 final

hulladékáram kezelésének költségeit, beleértve a kikötői befogadólétesítményekkel kapcsolatos költségek egy részét vagy egészét.

Az értékelés ezenfelül rámutat a piac széttöredezettségének növekvő és bizonyíthatóan fennálló kockázatára, ami abból adódik, hogy a régiók és az egyes tagállamok hogyan kezelik az EHM és a halászeszközök kérdését. Ezért ennek a javaslatnak az a célja, hogy az intézkedések maximális mértékű koherenciáját biztosítsa a tagállamok között, a nem egyenlő feltételek elkerülése érdekében, mivel az potenciálisan torzítaná az üzemeltetők közötti versenyképességet, és ennek következtében veszélyeztetné a hulladékcsökkentési célkitűzés elérését. Ez a jogalkotási javaslat megfelelő egyensúlyt teremt az alternatívák elérhetősége és a harmonizáció szükségessége között.

Végül, az Európai Uniónak élen kell járni az európai tengerekben található tengeri műanyag hulladék kezelésében, egyrészt a regionális tengeri egyezmények intézkedésein keresztül, másrészt nemzetközi szinten. A szerepvállalással az EU más országokat is cselekvésre sarkall, ami ahhoz vezet, hogy az európai tengerekben és azokon túl is csökken a tengeri szemét mennyisége.

Ezért rendkívül fontos közvetlen jogi lépéseket tenni ezekkel a termékekkel kapcsolatban, ha fel szeretnénk lépni a tengerszennyezés ellen.

Egyszer használatos műanyagok

A hatásvizsgálat intézkedések széles körét vizsgálja meg. Négy lehetőséget vagy forgatókönyvet modelleztek, amelyek mindegyike a különböző tételekre alkalmazott különböző intézkedések széles választékát kínálta. Minden egymást követő opció a kitűzött célok szintjén egyre magasabb lépést jelent az összeredmény tekintetében. Ebben az összefüggésben alapvető szempont volt az EHM áramlásának várható hatása a tengeri környezetre.

Ez alapján a tételek három kategóriáját lehet megkülönböztetni:

- Azoknál az elemeknél, amelyeknek létezik fenntartható alternatívája, a cél a kevésbé ártalmas alternatívák népszerűsítése.
- Olyan tételek, amelyeknek nincs alternatívája. Ezeknél az a cél, hogy csökkentsük a károkozást a fogyasztók jobb tájékoztatásával, valamint azzal, hogy a gyártókat pénzügyileg felelőssé tesszük a környezetre gyakorolt következményekért.
- Azok a tételek, amelyeket már most is jól el tudnak különíteni, itt az a cél, hogy biztosan a meglévő (vagy hamarosan elkészülő) elkülönített gyűjtési és újrahasznosítási körforgásba kerüljenek.

A négy forgatókönyvet összehasonlították az 1. alapforgatókönyvvel, ennek eredménye az alábbiakban olvasható.

2a. forgatókönyv – Kisebb hatás a tengeri hulladék csökkentésére

Ez a forgatókönyv korlátozott módon kezelné a kiváltó okokat. Ide tartoznak a tájékoztató kampányok, önkéntes intézkedések és címkézés, amelyek növelhetnék az általános tudatosságot (pl. a hulladék keletkezésével, tipikus útvonalakkal, helyes ártalmatlanítással kapcsolatban), és ezáltal a fogyasztói viselkedést. Azonban egyelőre nem látszik, hogy mi lenne az eredménye, mivel kevés a bizonyíték arra, hogy ez a fajta tudatosságnövelés ténylegesen megváltoztatja-e az emberek viselkedését.

2b. forgatókönyv – Közepes hatás a tengeri hulladék csökkentésére

Ez a forgatókönyv hatásosabb, mint a 2a., ugyanakkor nagyobb kihívást jelent a végrehajtása, több költséggel és teherrel jár az érintettek számára.

2c. forgatókönyv – Közepes-erős hatás a tengeri hulladék csökkentésére (kiválasztott opció)

Ez a forgatókönyv megfelelőbben kezelné a kiváltó okokat, és túlmutat a fogyasztói viselkedés megváltoztatásán. Tartalmazza az italpalackok termékkialakítására vonatkozó intézkedéseket is, mivel ha a palackhoz rögzítik a kupakot, annak közvetlen hatása van arra, hogy a kupakok mennyire szivárognak a környezetbe.

2d. forgatókönyv – Legerősebb hatás a tengeri hulladék csökkentésére

Ez a forgatókönyv tovább javítja a kiváltó okok kezelését, nevezetesen az egyszer használatos műanyagok hasznos élettartamának végén azok gyűjtésére és helyes kezelésére irányuló ösztönzők hiányát, ugyanakkor nagyobb költséget jelent, elsősorban a szennyvízkezeléssel kapcsolatban. Szintén részét képezi a betétdíjas rendszer vagy azzal egyenértékű rendszer bevezetése, ami további (az EU szempontjából körülbelül 1,4 milliárd euró) költséget von maga után, de jelentősen tovább csökkentené a tengeri hulladékot, valamint javítaná az összegyűjtött anyagok minőségét és az újrahasznosítási arányt. Mint a kiterjesztett gyártói felelősség összes rendszere esetén, a betétdíjas rendszer bevezetésének és működtetésének költségét általában, a kialakítástól függően, az adott ellátási láncokban érdekelt gazdasági

szereplők, nem pedig az állami hatóságok viselik. A szennyvízkezelő üzemekre vonatkozó bevált gyakorlatok javítanak az infrastruktúrát, ám jelentős, körülbelül évi 7,7 milliárd eurós további beruházást igényelnének. Ezt az intézkedést nehéz megindokolni, ha a célkitűzés csak a nedves törlőkendők problémájának a megoldása lenne, ugyanakkor sokkal szélesebb körű szennyezéskibocsátás esetén fontos lehet. A települési szennyvízkezelésről szóló irányelv folyamatban lévő értékelése további részletes adatokat nyújt majd erről a kérdésről.

A gazdasági, környezeti és társadalmi hatásokkal kapcsolatos nem tervezett következmények elkerülése érdekében indokolt lehet az alternatívák irányába történő átmenetnél eredmény-orientáltságra törekedni, és széles körű megoldási lehetőségeket biztosítani. Ez a megközelítés összhangban áll az innovációs elvvel, így a jogalkotási javaslat előrettekintő („jövőálló”) és innováció-barát.

A különböző szabályozási opciókkal kapcsolatban lefolytatott elemzéssel összhangban, és az egyes célzott EHM tételek jellegzetességeire tekintettel, a 2c. forgatókönyv a kiválasztott, előnyben részesített opció. A csomag az alábbi intézkedéseket tartalmazza:

- korlátozások azoknak az EHM termékeknek a piacra juttatásával kapcsolatban, amelyeknek már léteznek alternatívái (pl. szívószálak);
- általános csökkentési célok (pl. itálpoharak, ételtárolók esetén), amelyeknél a tagállamok saját intézkedéseket fogadhatnak el a csökkentés elérése érdekében. Így az intézkedések bevezetésével kapcsolatos költségek attól függnék, hogy milyen intézkedéseket fogadnak el nemzeti szinten;
- figyelemfelkeltő intézkedések és kiterjesztett gyártói felelősség rendszere az összes olyan tételre, amelyre nem vonatkozik a piaci korlátozás, így hozzájárulva a megelőzés és hulladékgazdálkodás költségeihez, beleértve a szeméttakarítást, kivéve a halászeszközöket;
- címkézési követelmények a fogyasztók tájékoztatása érdekében a megfelelő ártalmatlanítási műveletekről vagy a kerülendő ártalmatlanítási módszerekről (pl. nedves törlőkendők);
- termékkialakításra vonatkozó intézkedések (pl. az itálpalackokhoz rögzített kupakok).

A hatásvizsgálat ugyanakkor kimutatta, hogy a műanyag itálpalackok betétdíjas vagy azzal egyenértékű, ugyanolyan magas hulladékgyűjtési arányt eredményező rendszerei (amelyek vizsgálata a 2d. opció részeként történt meg) nagyon hatékony eszközök lehetnek a magas hulladékgyűjtési ráta elérése, illetve a szemetelés, és különösen a tengeri hulladék megelőzése érdekében. Ezért a betétdíjas rendszereket hozzáadtuk az előnyben részesített intézkedéscsomaghoz. Ezek a betétdíjon keresztül közvetlen pozitív hatással bírnak a hulladékgyűjtésre, az összegyűjtött anyagok jobb minőségét, és ezáltal magasabb minőségű újrahasznosítást eredményeznek. Habár a tagállamoknak rugalmasságot biztosítunk a megfelelő eszközök megválasztásában, azt javasoljuk, hogy legyen meghatározva egy minimális elkülönített hulladékgyűjtési cél, amelyet úgy kell megszabni, hogy az egyszer használatos műanyagpalackok már meglévő betétdíjas rendszereivel az EU-ban elért hulladékgyűjtési ráta (90 %) középértékét tükrözze. A betétdíjas rendszer vagy azzal egyenértékű rendszer megoldást jelenthet és infrastruktúrát biztosíthat a más anyagból készült italtartók jobb gyűjtésének a csomagolások – különösen is az alumíniumcsomagolás – újrahasznosítási céljával összhangban történő megvalósításához. Ezért a tagállamoknak az italok más anyagból készült csomagolása esetében is mérlegelniük kell ilyen intézkedéseket.

A végrehajtás megvalósíthatósága miatt a nedves törlőkendők esetén végső soron a 2b. opció választását javasoljuk, amely előírja a kiterjesztett gyártói felelősséget, a címkézési követelményeket és a tudatosságot növelő intézkedéseket. Az egészségügyi betétek esetében a javaslat címkézési követelményeket és figyelemfelkeltő intézkedéseket tartalmaz.

Az Unió tengerpartjain talált hulladékok jelentős részét képező könnyű és nagyon könnyű műanyag hordtasakokra már léteznek fogyasztáscsökkentési célkitűzéseket meghatározó jogszabályok (a csomagolásról és csomagolási hulladékról szóló irányelv). E javaslat az összes könnyű műanyag hordtasakra vonatkozóan a gyártói felelősség további kiterjesztését és figyelemfelkeltő intézkedéseket irányoz elő.

Halászeszközök

Az első mérlegelt forgatókönyv az összes már előterjesztett intézkedés és javaslat teljes körű végrehajtását foglalja magába, ami az alábbi hátrányokkal jár:

- Az átdolgozott ellenőrzési rendelet értelmében a halászokra nem vonatkoznak konkrét ösztönzők az elvesztésként be nem jelentett és a partra vissza nem hozott eszközök mennyiségének növelése érdekében.
- Jóllehet a kikötői befogadólétesítményekre vonatkozó átdolgozott irányelv jelentősen csökkenti a halászokat visszatartó költségeket és terheket, amelyek miatt inkább nem hozzák vissza az eszközöket és egyéb szemetet a kikötőbe, a jogszabály arra irányul, hogy általában javítsa a hajókról (többek között a haláshajókról) történő hulladékgyűjtést, vagyis nem konkrétan a halászeszközökből származó hulladékok kezelését célozza. Nem tartalmaz közvetlen pozitív ösztönzőket az összes, hulladékká vált halászeszköz összegyűjtésére, majd azok oly módon történő kezelésére, hogy maximalizálják az újrahasznosítást és a halászeszközökben lévő műanyagtartalom újrahasznosítási lehetőségeit. A tagállamok olyan intézkedéseket hoznak, amelyek vagy a hulladékok és halászeszközök összegyűjtésének képességét erősítik, vagy a halászeszközök újrahasznosítási rendszereinek kialakítására irányulnak, ám ezek túl heterogének és helyi jellegűek ahhoz, hogy hatékonyak legyenek. Ebből kifolyólag a kikötői befogadólétesítményekről szóló átdolgozott irányelv azt irányozza elő, hogy a halászeszközök hulladékgyűjtését és kezelését javító további lépéseket az EU műanyag-stratégiája²⁶ szerint vegyék figyelembe.

A második mérlegelt forgatókönyv a műanyagot tartalmazó halászeszközökre vonatkozó kiterjesztett gyártói felelősség rendszerének bevezetését foglalja magában.

A harmadik mérlegelt forgatókönyv a kiterjesztett gyártói felelősség rendszerére vonatkozó javaslat megerősítését foglalja magában, úgy, hogy kiegészíti azt a betétdíjas rendszerrel és az újrahasznosítási céllal, amelyek tovább növelik a halászeszközök visszajuttatási szintjét. Ugyanakkor ez magasabb végrehajtási költségeket von maga után, ami potenciálisan megnövelheti az ágazat költségeit, miközben az adminisztrációs terheket is növekednek. Ezenfelül, a halászeszközök esetében – a szárazföldi műanyagokkal szemben – viszonylag magas a betétdíj elvesztésének kockázata, ami csökkentheti az ösztönző hatást.

Ennek az opciónak a részét képezi egy újrahasznosítási cél meghatározása is. Az ilyen jellegű célok meghatározásának komplexitását, valamint az adminisztrációs terheket és a nyomon követés költségeit aránytalannak értékeltük, különösen abból a szempontból, hogy a kiterjesztett gyártói felelősség rendszerének kialakítása már önmagában is valószínűleg ösztönzi a halászeszközök anyagainak újrahasznosítását végző, jelenleg még kis piac további fejlődését.

A negyedik forgatókönyv a kiterjesztett gyártói felelősség rendszerén belül előírja a halászeszköz kötelező visszakeresési rendszerének finanszírozását. Ez aránytalannak, párhuzamosnak és alkalmazhatatlannak tűnt. Azt írta elő, hogy a halászeszközök gyártói feleljenek az önkéntes részvételen alapuló visszakeresési műveletek költségeinek fedezéséért, amelyeket a helyi, nemzeti és EU pénzügyi eszközök jelenleg is támogatnak. A halászeszközök visszakeresése a közös halászati politika alapján már kötelezettségként szerepel az ellenőrzési rendeletben.

²⁶

A COM(2018) 33 final dokumentumban található indokolás.

Ezért a halászeszközök kezelésére és a meglévő jogszabályok hiányosságainak kiegészítésére a leghatékonyabb forgatókönyv a kiterjesztett gyártói felelősség rendszerének bevezetése a műanyagot tartalmazó halászeszközök gyártói számára. Összességében ez az opció rendelkezik a leghatékonyabb potenciális hatással az hátrahagyott, elveszített vagy más módon a környezetbe juttatott halászeszközök és akvakultúra-felszerelések csökkentésére a tengeri hulladéokban. Megalapozná és elősegítené más eszközök teljes végrehajtását, és tovább segítené a halászeszközökből származó hulladék beáramló mennyiségének csökkentését. Különösen az ellenőrzési rendeletre és a kikötői befogadólétesítményekről szóló átdolgozott irányelvre épít, illetve ki is egészíti azokat, mivel a hulladékká vált halászeszközök elkülönített gyűjtését és a hulladékgyűjtő rendszerekbe és hulladékkezelésbe – különösen újrahasznosításba – történő visszajuttatását segítő mechanizmusokat tartalmaz. Ez különösen azoknak a kisméretű kikötők és/vagy halászati üzemeltetők költségterheinek könnyítéséhez járul hozzá, amelyek azzal szembesülhetnek, hogy nagyobb költséggel jár, ha megnő a hulladékká vált halászeszközök gyűjtése és kezelése, miután azokat visszaszállították a kikötőbe.

Az ilyen jellegű, a hulladék partra történő visszaszállítását jutalmazó pozitív ösztönzőket az érintettek többsége a leghatékonyabb módszernek tartotta, ha csökkenteni szeretnék a tengerbe vesztett halászeszközök számát.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

Nem tűnt megalapozottnak, hogy a mikrovállalkozások mentességet kapjanak a kezdeményezés alól, vagy hogy a kkv-kra kevésbé szigorú szabályok vonatkozzanak. Ugyanakkor a kezdeményezésben előirányzott intézkedések várhatóan növelni fogják az európai mikrovállalkozások és kkv-k lehetőségeit. Azok az európai vállalatok, amelyek már alkalmazták a körforgásos kialakítást és üzleti modellt, nagyobb piaci, illetve fokozott kereskedelmi, befektetési és üzleti lehetőségekre számíthatnak. Az EU-ban a műanyag-átalakítók iparágának 50 000 vállalata közül a legtöbb kkv. A rájuk gyakorolt hatás attól függ, hogy az üzleti tevékenységük függ-e az egyszer használatos műanyagtól, illetve attól, hogy mennyire képesek átállni egyéb műanyagtermékek gyártására. A piaci korlátozásokkal megcélzott legtöbb egyszer használatos műanyagterméket az EU-n kívül gyártják. Ráadásul a kkv-kra, például a kiskereskedőkre, pozitív hatással lehet az, ha kerülnek az általuk értékesített ételek vagy italok mellé kínált vagy azok tárolására szolgáló egyszer használatos termékek beszerzését. A csökkenő fogyasztói kiadások csökkentik a kiskereskedelmi forgalmat is, ám ez egyensúlyba kerül, amikor a fogyasztók a pénzüket az alternatív megoldásokra költik, és az innovatív válaszokat részesítik előnyben. Az új üzleti modelleket úgy alakítják ki, hogy a fogyasztók számára elérhetővé teszik a többször használatos termékeket, és ez csökkentheti a költségeket, különösen akkor, ha az opciókat tovább fejlesztik.

A tagállamok és az üzemeltetők megfelelőségi költségeinek minimalizálása érdekében az előirányzott ellenőrzési és bejelentési intézkedések egyszerűek, és amennyire csak lehet, előnyt kell kovácsolniuk a meglévő jelentési rendszerekkel fennálló szinergiákból, ahogy az alábbi 5. szakaszban olvasható.

- **Alapjogok**

A javaslat nem érinti az alapjogok védelmét.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslatnak nincsenek költségvetési vonzatai a Bizottság számára.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

Az adatgyűjtés megszervezésének és módszereinek, a szubszidiaritás elvének megfelelően, a tagállamok hatáskörében kell maradnia.

A tengerpartokon talált tételek megszámlálása továbbra is hatékony mutató marad ahhoz, hogy megbecsüljük az európai tengerpartokon található tengeri hulladék mennyiségét, valamint a leggyakrabban előforduló egyszer használatos műanyagtermékek alakulását. Írországban például a tengerpartokon található műanyagzacskók számának meredek zuhanását figyelték meg, miután bevezették a műanyag hordtasakokról szóló irányelvet. A tagállamoknak a tengeri hulladékkal kapcsolatban a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelvben kidolgozott módszertant kell alkalmazni, amelyet a JRC műszaki jelentései is tartalmaznak. A Bizottság átdolgozott határozatát 2017 áprilisában fogadták el, amely meghatározza a kritériumokat és a módszertani szabványokat. A határozat előírja, hogy a szemetet minden esetben nyomon kell követni a tengerpartokon, ezenfelül pedig a tengerfelszínen és a tengerfenéken is nyomon követhető; információt kell gyűjteni a hulladék forrásáról és útvonaláról, amennyiben ez megvalósítható.

Az egyszer használatos műanyagok fogyasztásának csökkentésére irányuló intézkedésekkel kapcsolatban is ellenőrzéseket kell végezni. Ajánlott ezt az ellenőrzést az évente piacra kerülő legjelentősebb egyszer használatos műanyagtermékek adatai alapján elvégezni. Ha szükséges, az adatok gyűjtésének és a jelentéstételi formátumnak a harmonizált szabályait az EU hulladékról szóló jogszabályai szerint megalakított, hulladékokkal foglalkozó bizottság határozná meg. Ha lehetséges, ki kell használni az EU már meglévő, az Eurostat által kezelt gyártási és kereskedelmi adatbázisait (PRODCOM²⁷ és COMEXT²⁸), amelyeket rendszeresen frissítenek a tagállamok által nyújtott információkkal. A szinergiákat a meglévő jelentéstételi mechanizmusokkal kapcsolatban is alkalmazni kell.

A javaslat értékelést ír elő az előirányzott intézkedések hatásának értékelésére, a jövőbeni fejlődés figyelembe vételével. Az értékelés különösen arra tér ki, hogy szükség van-e az egyszer használatos műanyagok listájának felülvizsgálatára, illetve adott esetben a bevezetett intézkedéseket – például az alacsonyabb fogyasztásra irányuló célokat – vizsgálja. Az értékelés ezenfelül a biológiai lebonthatóság kérdésével is foglalkozik.

Ez a javaslat nem foglalkozik közvetlenül a termékszabályozás kérdéseivel és a műanyagot helyettesítő anyagok kiválasztásával. Ennek ellenére, azáltal, hogy egyes termékeket kivon a piacról, másokat pedig csökkent, a javaslat közvetetten fontos lehetőségeket teremt az anyagok és az egyszer használatos műanyagtermékek kiváltásával foglalkozó innovatív megoldások, valamint az új üzleti modellek és az újrahasznosítási rendszerek számára. Ezenkívül az EU műanyag-stratégiájának keretében jelenleg is dolgoznak azon, hogy kialakítsák a komposztálható és biológiailag lebontható műanyagok meghatározásának és címkézésének harmonizált szabályait, figyelembe véve a speciális alkalmazásokat és a szemeteléssel kapcsolatban felmerült aggodalmakat, különösen a tengeri környezetben. Ennek a munkának a tükrében, ahol a tudományos és műszaki haladás lehetővé teszi, a Bizottság a javaslat kiértékelésének idejére meg fogja vizsgálni a műanyag lehetséges helyettesítő

²⁷ Az ipari (főként gyártott) áruk gyártására vonatkozó, mind értékben, mind mennyiségben kifejezett statisztikák legalább évenkénti gyakorisággal az EU-ban történő gyűjtéséről és terjesztéséről szóló felmérés.

²⁸ Eurostat referencia-adatbázis az EU külkereskedelmére vonatkozóan, beleértve az importot és az exportot is.

anyagait, és megállapítja, hogy vannak-e olyan egyszer használatos műanyagtermékek, amelyek mentességet kapnak az e kezdeményezésben javasolt forgalmazási korlátozások alól.

- **Magyarázó dokumentumok (irányelvek esetén)**

A javaslatban korlátozott számú intézkedés szerepel, ezért nincs szükség magyarázó dokumentumokra ezen irányelv átültetéséhez.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

Az irányelv legfontosabb rendelkezéseit az alábbiakban vázoljuk fel.

Az 1. cikk azt mondja ki, hogy a javasolt irányelv célja egyes egyszer használatos műanyagtermékek és műanyagot tartalmazó halászeszközök környezetre és emberi egészségre gyakorolt hatásának megelőzése és csökkentése, valamint a körforgásos gazdaságra történő átmenet támogatása környezetbarát innovatív üzleti modellekkel, termékekkel és anyagokkal, hozzájárulva ezáltal a belső piac hatékony működéséhez is.

A 2. cikk az irányelv hatályát rögzíti, és azt mondja ki, hogy a javaslat a **mellékletében** megnevezett és meghatározott egyes egyszer használatos műanyagtermékekre és a műanyagot tartalmazó halászeszközökre terjed ki.

A 3. cikk az egyszer használatos műanyagtermékek és a halászeszközök fogalommeghatározásait, illetve a gyártó fogalommeghatározását rögzíti az alacsonyabb fogyasztásra irányuló intézkedések, termékkövetelmények és a kiterjesztett gyártói felelősség megállapításának céljából.

A 4. cikk előírja, hogy a tagállamoknak megfelelő intézkedéseket kell tenni az egyszer használatos műanyagtermékként megjelenő ételtárolók és itálpoharak fogyasztásának jelentős csökkentése érdekében.

Az 5. cikk olyan egyszer használatos műanyagtermékek forgalomba hozatalával kapcsolatban ír elő korlátozásokat, amelyeknek léteznek alternatívái a piacon.

A 6. cikk az egyszer használatos műanyagtermékként megjelenő italtartókkal kapcsolatban ír elő termékkialakítási követelményeket, amelyeknek az a célja, hogy a jelentős részben műanyagból készült kupakok és fedelek maradjanak a tárolóedényhez rögzítve annak használata során, hogy ez a fajta hulladék ne tudjon a környezetbe szivárogni.

A 7. cikk címkézési követelményeket ír elő bizonyos egyszer használatos műanyag termékekre, annak elkerülése érdekében, hogy ezeket helytelenül ártalmatlanítsák, például lehúzzák a vécén. A rendelkezés célja a fogyasztók tájékoztatása a tengeri hulladékkal összefüggésben a nem megfelelő hulladékkezelés lehetséges következményeiről, valamint a legmegfelelőbb hulladékkezelési gyakorlatokról.

A 8. cikk a műanyagot tartalmazó halászeszközök és egyes egyszer használatos műanyagtermékek vonatkozásában meghatározza a kiterjesztett gyártói felelősség rendszereit. Habár a hulladékokról szóló 2008/98/EK irányelvben a kiterjesztett gyártói felelősség rendszereire meghatározott általános minimumkövetelmények ezekre a rendszerekre is vonatkoznak, ez a rendelkezés további konkrét követelményeket is előír a gyártók pénzügyi felelősségére, különösen a tudatosító kampányok, illetve az egyszer használatos műanyagokból származó szemét feltakarítása vonatkozásában.

A 9. cikk a csomagolásnak minősülő egyszer használatos műanyag itálpalackok elkülönített gyűjtésére vonatkozó minimális célok elérését írja elő a tagállamok számára.

A 10. cikk előírja a tagállamoknak, hogy hívják fel a figyelmet a szemetelés és a helytelen hulladékártalmatlanítás környezetre, különösen a vízi környezetre gyakorolt hatásaira, valamint az újrafelhasználási és hulladékkezelési lehetőségekre.

A 11. cikk azt a követelményt írja elő a tagállamok számára, hogy az ezen irányelv végrehajtásához elfogadott intézkedéseket koordinálni kell, illetve azoknak összhangban kell lenniük a 2000/59/EK, a 2000/60/EK, a 2008/56/EK és a 2008/98/EK irányelvekben szereplő, vízminőségre, hulladékmegelőzésre és -kezelésre vonatkozó célkitűzésekkel kapcsolatos jogi eszközök, valamint a kikötői befogadólétesítményekre vonatkozó uniós jog értelmében elfogadott intézkedésekkel a tengeri hulladék megelőzésére és csökkentésére vonatkozóan.

A 12. cikk az Aarhusi Egyezményt hajtja végre az igazságszolgáltatáshoz való jog vonatkozásában, az Alapjogi Charta 47. cikkével összhangban. Az állampolgároknak és nonprofit szervezeteknek lehetőséget kell biztosítani a tagállamok által ezen irányelv alapján meghozott döntések jogi felülvizsgálatát kérni.

A 13. cikk előírja, hogy a tagállamok hozzanak létre adatkészletet a fogyasztás csökkentésére irányuló célkitűzésben érintett termékekről, hogy nyomon lehessen követni a fogyasztás csökkentésére irányuló, ezen irányelvben megfogalmazott célkitűzés végrehajtását. Az adatkészletet a 2007/2/EK irányelvnek²⁹ megfelelően kell összeállítani. Ebből a célból várható az Európai Környezetvédelmi Ügynökség támogatása, amelynek szintén feladata az adatok rendszeres vizsgálata és összefoglalók készítése a Bizottság számára ezen irányelv uniós szintű végrehajtásáról – ezeket az irányelv későbbi értékelései során is felhasználják.

A 15. cikk az irányelv jövőbeli értékeléseinek keretét határozza meg. Az első értékelés az irányelv átültetésének határideje után 6 évvel várható.

²⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2007/2/EK irányelve (2007. március 14.) az Európai Közösségen belüli térinformációs infrastruktúra (INSPIRE) kialakításáról (HL L 108., 2007.4.25., 1–14. o.).

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE**egyes műanyagtermékek környezetre gyakorolt hatásának csökkentéséről**

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 192. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére³⁰,tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére³¹,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) A műanyag sokféle felhasználhatósága és viszonylag alacsony költségei miatt ez az anyag egyre jobban átszövi a mindennapi életet. Egyre növekvő alkalmazása olyan rövid életű alkalmazásokban, amelyeket nem újrahasznosításra vagy költséghatékony újrafeldolgozásra terveztek, azt eredményezi, hogy a kapcsolódó gyártási és fogyasztási szerkezet egyre kevésbé hatékony, ugyanakkor egyre lineárisabb. Ezért a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv³² keretében a Bizottság megalkotta a műanyagokkal kapcsolatos európai stratégiát³³, amelynek kezelnie kell a műanyag hulladék folyamatosan növekvő keletkezését és annak a környezetbe, különösen a tengeri környezetbe szivárgását, annak érdekében, hogy elérjük a műanyagok valóban körforgásos életciklusát.
- (2) Az újrafelhasználható termékeket és újrahasznosítási rendszereket előtérbe helyező körforgásos szemlélet a keletkező hulladék csökkenését eredményezi, és ez a fajta megelőzés képezi az Európai Parlament és a Tanács 2008/98/EK irányelve³⁴ 4. cikkében foglalt hulladékhierarchia csúcspontját. Ez a fajta szemlélet az Egyesült

³⁰ HL C [...], [...], [...]. o.³¹ HL C [...], [...], [...]. o.³² A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának Az anyagkörforgás megvalósítása – a körforgásos gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési terv (COM(2015) 0614 final).³³ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának A műanyagok körforgásos gazdaságban betöltött szerepével kapcsolatos európai stratégia (COM(2018) 28 final).³⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2008/98/EK irányelve (2008. november 19.) a hulladékokról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről (HL L 312., 2008.11.22., 3. o.).

Nemzetek fenntartható fogyasztási és termelési szokások kialakítására irányuló 12. fenntartható fejlesztési céljával³⁵ is összhangban van.

- (3) A tengeri hulladék határokon átívelő természete miatt globális problémának számít. A tengeri hulladék csökkentése kulcsfontosságú lépés az Egyesült Nemzetek 14. fenntartható fejlesztési céljának teljesítéséhez, amely a fenntartható fejlődés érdekében az óceánok, tengerek és tengeri erőforrások megőrzésére és fenntartható használatára szólít fel³⁶. Az Uniónak ki kell vennie a részét a tengeri hulladék kezeléséből és arra kell törekednie, hogy a világ számára iránymutató szerepet töltsön be ezen a téren. Ebben az összefüggésben az Unió több nemzetközi fórum keretében – G20, G7, ENSZ – is azon dolgozik a partnereivel, hogy ösztönözze az összehangolt fellépést. Ez a kezdeményezés az Unió erre irányuló erőfeszítésének részét képezi.
- (4) A többoldalú megállapodásoknak³⁷ és az unió hulladékokra vonatkozó jogszabályainak³⁸ megfelelően a tagállamoknak eredményes hulladékgazdálkodást kell folytatni a tengeri és szárazföldi forrásokból származó tengeri hulladék megelőzése és csökkentése érdekében. Az unió vízgazdálkodásról szóló jogszabályai³⁹ szerint a tagállamoknak kötelességük a tengeri hulladék kezelése, amikor az ellehetetleníti a tengervizek jó környezeti állapotának elérését, ide értve az Egyesült Nemzetek 14. fenntartható fejlesztési céljához történő hozzájárulást is.
- (5) Az Unióban a tengerparti szemétszámlálás alapján a tengeri hulladék 80–85 %-a műanyag, ebből az egyszer használatos műanyag tételek aránya 50 %-ot, a halászzal kapcsolatos tételek pedig 27 %-ot tesznek ki. Az egyszer használatos műanyagtermékek közé a gyakran használt gyorsan forgó fogyasztási termékek széles skálája tartozik, amelyeket a rendeltetésszerű használatuk után eldobnak, ritkán hasznosítják újra, és általában szemétként végzik. A forgalomba hozott halászeszközök jelentős hányadát nem gyűjtik vissza hulladékkezelés céljából. Ezért az egyszer használatos műanyagtermékek és a műanyagot tartalmazó halászeszközök különösen súlyos problémát jelentenek a tengeri hulladékkal kapcsolatban, és komoly kockázatnak teszik ki a tengeri ökoszisztémát, a biológiai sokféleséget, és – potenciálisan – az emberi egészséget is, ezen kívül az olyan tevékenységeknek is károkat okoznak, mint például a turizmus, a halászat és a szállítmányozás.

³⁵ Az Egyesült Nemzetek Szervezetének Közgyűlésén 2015. szeptember 25-én elfogadott 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrend.

³⁶ Az Egyesült Nemzetek Szervezetének Közgyűlésén 2015. szeptember 25-én elfogadott 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrend.

³⁷ Az Egyesült Nemzetek Szervezetének tengerjogi egyezménye (UNCLOS), a hulladékok és más anyagok lerakásából eredő tengeri szennyeződések megelőzéséről szóló 1972. évi egyezmény (Londoni Egyezmény) és annak 1996. évi jegyzőkönyve (a Londoni Jegyzőkönyv), a hajókról történő szennyezés megelőzéséről szóló nemzetközi egyezmény V. melléklete (MARPOL), a Bázeli Egyezmény a veszélyes hulladékok országhatárokat átlépő szállításának ellenőrzéséről és ártalmatlanításáról.

³⁸ A hajókon keletkező hulladék és a rakománymaradványok fogadására alkalmas kikötői befogadólétesítményekről szóló, 2000. november 27-i 2000/59/EK és 2008/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 332., 2000.12.28., 81. o.).

³⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 327., 2000.12.22., 1. o.) és az Európai Parlament és a Tanács 2008/56/EK irányelve (2008. június 17.) a tengeri környezetvédelmi politika területén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv) (HL L 164., 2008.6.25., 19. o.).

- (6) A már létező uniós jogszabályok⁴⁰ és szabályozási eszközök adnak némi szabályozási választ a tengeri hulladék kezelésének kérdésre. Nevezetesen, a műanyag hulladék az átfogó uniós hulladékgazdálkodási intézkedések és célok, például a műanyag csomagolási hulladékok újrahasznosítási céljának hatálya⁴¹, illetve a nemrég elfogadott műanyag-stratégia céljának⁴² a hatálya alá esik, amelynek értelmében 2030-ig el kell érni, hogy az összes műanyag-csomagolás újrahasznosítható legyen. Azonban a szóban forgó jogszabályoknak a tengeri hulladéokra gyakorolt hatása nem elegendő, és a tengeri hulladék megelőzésére és csökkentésére irányuló nemzeti intézkedések hatálya és célkitűzéseinek szintje között is eltérések mutatkoznak. Ezenfelül egyes intézkedések, különösen az egyszer használatos műanyagtermékek forgalomba hozatali korlátozásai, kereskedelmi akadályokat teremthetnek és torzíthatják a versenyt az Unión belül.
- (7) Az erőforrásokat oda kell irányítani, ahol a legnagyobb szükség van rájuk, ezért ennek az irányelvnek csak a leggyakoribb egyszer használatos műanyagtermékekre kell vonatkozni, amelyek a becslések szerint az uniós tengerpartokon elvégzett számlálások során talált egyszer használatos műanyagok körülbelül 86 %-át teszik ki.
- (8) Az egyszer használatos műanyagtermékeket sokféle műanyagból lehet előállítani. A műanyagot általában úgy definiálják, hogy polimer anyagok, amelyekhez adalékanyagokat adhattak. Azonban ez a definíció egyes természetes polimerekre is igaz. A nem módosított természetes polimerek nem tartoznak a javaslat hatálya alá, mivel azok természetesen fordulnak elő a környezetben. Ezért a polimer 1907/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁴³ 3. cikkének (5) bekezdésében szereplő fogalom meghatározását át kell dolgozni, és ennek az irányelvnek a céljából külön fogalom meghatározást kell alkalmazni. A módosított természetes polimerekkel vagy biotermelés-alapú, fosszilis vagy szintetikus alapanyagból gyártott műanyagok nem fordulnak elő a természetben, ezért azokra vonatkozik ez az irányelv. A műanyagok átdolgozott fogalom meghatározása így vonatkozik a polimer-alapú gumitermékekre és a biotermelés-alapú és biológiailag lebontható műanyagokra is, függetlenül attól, hogy biomasszából származnak-e, és/vagy úgy alakították-e ki azokat, hogy idővel biológiailag lebomljanak. Egyes polimer anyagok nem képesek kész anyagok és termékek fő szerkezeti alkotóelemeiként működni, például a polimer bevonatok, festékek, tinták és ragasztók. Ez az irányelv ezekre az anyagokra nem vonatkozik, ezért ezeket a fogalom meghatározás sem foglalja magában.

⁴⁰ 2008/98/EK irányelv, 2000/59/EK irányelv, 2000/60/EK irányelv, 2008/56/EK irányelv, valamint a közös halászati politika szabályainak betartását biztosító közösségi ellenőrző rendszer létrehozásáról, a 847/96/EK, a 2371/2002/EK, a 811/2004/EK, a 768/2005/EK, a 2115/2005/EK, a 2166/2005/EK, a 388/2006/EK, az 509/2007/EK, a 676/2007/EK, az 1098/2007/EK, az 1300/2008/EK és az 1342/2008/EK rendelet módosításáról, valamint a 2847/93/EGK, az 1627/94/EK és az 1966/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. november 20-i 1224/2009/EK tanácsi rendelet (HL L 343., 2009.12.22., 1. o.).

⁴¹ Az Európai Parlament és a Tanács 94/62/EK irányelve (1994. december 20.) a csomagolásról és a csomagolási hulladékról (HL L 365., 1994.12.31., 10. o.).

⁴² A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának A műanyagok körforgásos gazdaságban betöltött szerepével kapcsolatos európai stratégia (COM(2018) 28 final).

⁴³ Az Európai Parlament és a Tanács 1907/2006/EK rendelete (2006. december 18.) a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (REACH), az Európai Vegyianyag-ügynökség létrehozásáról, az 1999/45/EK irányelv módosításáról, valamint a 793/93/EGK tanácsi rendelet, az 1488/94/EK bizottsági rendelet, a 76/769/EGK tanácsi irányelv, a 91/155/EGK, a 93/67/EGK, a 93/105/EK és a 2000/21/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 396., 2006.12.30., 1. o.).

- (9) Annak érdekében, hogy egyértelműen meghatározzuk ennek az irányelvnek a hatályát, meg kell határozni az egyszer használatos műanyagtermék fogalmát. A definíció nem foglalja magába azokat a műanyagtermékeket, amelyeket úgy terveztek meg, alakítottak ki és hoztak forgalomba, hogy életciklusuk alatt többször vagy több körben feltölthetők legyenek, illetve eredeti rendeltetésüknek megfelelő célból újrafelhasználhatóak legyenek.
- (10) Az egyszer használatos műanyagtermékekre több tényezőtől függően egy vagy több intézkedésnek kell vonatkozni, ilyen a tényezők a megfelelő és fenntarthatóbb alternatívák elérhetősége, a fogyasztási szerkezet megváltoztatásának kivitelezhetősége, illetve az, hogy a már meglévő uniós jogszabályok mennyire fedik le azokat.
- (11) Bizonyos egyszer használatos műanyagtermékek esetén nem állnak még rendelkezésre megfelelő és fenntarthatóbb alternatívák, és a legtöbb ilyen jellegű egyszer használatos műanyagtermék fogyasztása várhatóan növekedni fog. Ennek a trendnek a megfordítása és a fenntarthatóbb megoldások felé történő elmozdulás támogatása érdekében elő kell írni, hogy a tagállamok hozzák meg a szükséges intézkedéseket a termékek fogyasztásának jelentős csökkentése érdekében, mégpedig úgy, hogy az ne veszélyeztesse az élelmiszerhigiénit és az élelmiszerbiztonságot, a helyes higiéniai gyakorlatokat, a helyes gyártási gyakorlatokat, a fogyasztók tájékoztatását, vagy az Unió élelmiszerekről szóló jogszabályaiban meghatározott nyomon követhetőséget⁴⁴.
- (12) Egyéb egyszer használatos műanyagtermékek esetén már léteznek megfelelő, fenntarthatóbb és egyben megfizethető alternatívák. Az ilyen termékek környezetre gyakorolt káros hatásainak korlátozása érdekében elő kell írni, hogy a tagállamok tiltsák meg ezek forgalomba hozatalát az Unió piacain. Ezzel a már elérhető és fenntarthatóbb alternatívák használatát, valamint a fenntarthatóbb üzleti modellekre, újrahasznosítási alternatívákra és az anyagok kiváltására irányuló innovatív megoldásokat támogatják.
- (13) Az italpalackok kupakjai és fedelei, amelyeknek jelentős része műanyagból készült, az egyik leggyakrabban előforduló egyszer használatos műanyag hulladék az Unió tengerpartjain. Ezért az egyszer használatos műanyagterméknek minősülő italtartók forgalomba hozatala csak akkor lenne megengedett, ha teljesítik a rájuk vonatkozó termékkialakítási követelményeket, amelyekkel jelentősen lehetne csökkenteni az italtartók kupakjainak és fedeleinek a környezetbe történő szivárgását. Az egyszer használatos terméknek és csomagolásnak minősülő italtartók esetén ez a követelmény a 94/62/EGK irányelv II. mellékletében előírt, összetételre vonatkozó alapvető követelménynek, illetve a csomagolás újrafelhasználható és hasznosítható, többek között újrahasznosítható jellegére vonatkozó követelménynek a kiegészítése. A termékkialakítási követelményeknek való megfelelés elősegítése és a belső piac zavartalan működésének a biztosítása érdekében az 1025/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek⁴⁵ megfelelően elfogadott harmonizált szabványt kell kialakítani,

⁴⁴ Az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről szóló 178/2002/EK rendelet (HL L 31., 2002.2.1., 1–24. o.), az élelmiszer-higiénéről szóló 853/2004/EK rendelet (HL L 139., 2004.4.30., 1–54. o.), az élelmiszerekkel rendeltetésszerűen érintkezésbe kerülő anyagokról és tárgyokról szóló 1935/2004/EK rendelet, és az élelmiszerbiztonságról, higiénéről és címkézésről szóló egyéb vonatkozó jogszabályok (HL L 338., 2004.11.13., 4–17. o.).

⁴⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 1025/2012/EU rendelete (2012. október 25.) az európai szabványosításról, a 89/686/EGK és a 93/15/EGK tanácsi irányelv, a 94/9/EK, a 94/25/EK, a 95/16/EK, a 97/23/EK, a 98/34/EK, a 2004/22/EK, a 2007/23/EK, a 2009/23/EK és a 2009/105/EK európai

és e szabvány betartása esetén vélelmezni kell az említett követelményeknek való megfelelést. Elég időt kell előirányozni a harmonizált szabvány kidolgozásához és annak lehetővé tételéhez, hogy a termelők a termékkialakítási követelmények alkalmazásával összefüggésben kiigazítsák termelési láncukat.

- (14) Bizonyos egyszer használatos műanyagtermékek azért kerülnek a környezetbe, mert nem megfelelő a hulladékkezelésük, például a csatornarendszerbe kerülnek vagy más helytelen módon kerülnek ki a környezetbe. Ezért azoknál az egyszer használatos műanyagtermékeknél, amelyeket gyakran ürítenek a csatornarendszerbe vagy hulladékként történő kezelésük más módon helytelen, jelölési követelményt kell támasztani. A jelölésnek tájékoztatni kell a fogyasztót a megfelelő hulladéktalmatlanítási lehetőségekről és/vagy a kerülendő hulladéktalmatlanítási opciókról és/vagy a helytelen hulladékkezelés miatt jelentkező negatív környezeti hatásokról. A Bizottságot fel kell hatalmazni a jelölés harmonizált formátumának kialakítására, amelynek során, adott esetben, reprezentatív fogyasztói csoportokkal tesztelni kell a javasolt jelölést annak biztosítása érdekében, hogy az hatékony és közérthető legyen.
- (15) Azon egyszer használatos műanyagtermékek esetén, ahol még nem állnak rendelkezésre megfelelő és fenntarthatóbb alternatívák, a tagállamoknak „a szennyező fizet” elv alapján kiterjesztett gyártói felelősségi rendszereket is be kell vezetni, amelyek fedezik a hulladékgazdálkodás és a szeméttakarítás költségeit, valamint azoknak a figyelemfelkeltő intézkedéseknek a költségeit, amelyek az ilyen jellegű szemetelés megelőzésére és csökkentésére irányulnak.
- (16) Az hátrahagyott, elvesztett vagy más módon a környezetbe juttatott, műanyag-tartalmú halászeszközökből származó műanyag nagy aránya azt jelzi, hogy a jelenleg létező jogi követelmények⁴⁶ nem nyújtanak elég ösztönzést arra, hogy az ilyen halászeszközöket összegyűjtés és hulladékkezelés céljából visszajuttassák a partra. A kikötői befogadólétesítményeknél a hajókról történő hulladékleadás uniós jog alapján tervezett közvetett díjrendszere megszünteti a hajók esetében azt az ösztönzést, hogy a hulladékaikat a tengerbe ürítsék, és biztosítja a hulladékleadás jogát. A rendszert azonban további pénzügyi ösztönzőkkel kell kiegészíteni a halászok esetében, hogy a halászeszközökből származó hulladékaikat partra hozzák, és el kell kerülni, hogy a fizetendő közvetett hulladékdíj esetleg növekedjen. Mivel a halászeszközökben lévő műanyag alkatrészek magas újrahasznosítási potenciállal rendelkeznek, a tagállamoknak „a szennyező fizet” elv alapján kiterjesztett gyártói felelősségi rendszereket is be kell vezetni a műanyagot tartalmazó halászeszközökre, ezzel elősegítve a hulladékká vált halászeszközök elkülönített gyűjtését, valamint az ilyen halászeszközök eredményes hulladékgazdálkodásának, különösen az újrahasznosításnak a finanszírozását.
- (17) Habár az összes műanyagtartalmú tengeri hulladék kockázatot jelent a környezetre és az emberi egészségre, és ezért kezelni kell, az arányossági megfontolásokat is figyelembe kell venni. Ezért a kiterjesztett gyártói felelősség nem terjedhet ki a halászokra és a műanyagot tartalmazó halászeszközök kézműves készítőire.

parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 87/95/EGK tanácsi határozat és az 1673/2006/EK európai parlamenti és tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 316., 2012.11.14., 12. o.).

⁴⁶

A Tanács 1224/2009/EK rendelete, a 2000/59/EK irányelv és a 2008/98/EK irányelv.

- (18) A műanyagtartalmú tengeri hulladékot eredményező szemetelés és a hulladékártalmatlanítás egyéb helytelen formáinak elkerülése érdekében a fogyasztókat megfelelően tájékoztatni kell a rendelkezésre álló legmegfelelőbb hulladékkezelési lehetőségekről és/vagy a kerülendő hulladékkezelési opciókról, a hulladék ártalmatlanításával kapcsolatos bevált gyakorlatokról és a helytelen ártalmatlanítási gyakorlatok környezetre gyakorolt hatásáról, valamint az egyes egyszer használatos műanyagtermékek és halászeszközök műanyagtartalmáról. Ezért elő kell írni, hogy a tagállamok tegyenek tudatosságot növelő figyelemfelkeltő intézkedéseket, gondoskodva arról, hogy ezek az információk eljussanak a fogyasztókhoz. A tájékoztatás nem tartalmazhat az egyszer használatos műanyagtermékek használatára buzdító reklámelemeket. A tagállamoknak kell megválasztani azokat az intézkedéseket, amelyek a termék jellege vagy használata alapján a legmegfelelőbbek. Az egyszer használatos műanyagtermékek és a műanyagtartalmú halászeszközök gyártóinak kell fedezni a figyelemfelkeltő intézkedések költségeit, a kiterjesztett gyártói felelősségvállalási kötelezettségükön keresztül.
- (19) A 2008/98/EK irányelv meghatározza a kiterjesztett gyártói felelősségvállalási rendszerek általános minimumkövetelményeit. Ezek a követelmények az ezen irányelvben meghatározott kiterjesztett gyártói felelősségvállalási rendszerekre is alkalmazandóak. Azonban ez az irányelv további követelményeket fogalmaz meg a kiterjesztett gyártói felelősséggel kapcsolatban, például azt, hogy egyes egyszer használatos műanyagtermékek esetében azok gyártóinak kell megfizetni a szeméttakarítás költségeit.
- (20) Az egyszer használatos műanyagterméknek minősülő italpalackok az egyik leggyakrabban előforduló tengeri hulladékelemek az Unió tengerpartjain. Ez annak tudható be, hogy az elkülönített gyűjtőrendszerek nem hatékonyak, valamint annak, hogy a fogyasztók kevésbé vesznek részt ezekben a rendszerekben. Támogatni kell a hatékonyabb elkülönített gyűjtőrendszereket, és ezért minimális elkülönített gyűjtési célt kell meghatározni az egyszer használatos műanyagtermékeknek minősülő italpalackok esetében. A tagállamoknak úgy kell elérni a minimumcélt, hogy elkülönített gyűjtési célokat határoznak meg az egyszer használatos műanyagtermékeknek minősülő italpalackokra a kiterjesztett gyártói felelősségvállalási rendszerek keretén belül, vagy betétdíjas rendszert alakítanak ki, vagy egyéb olyan intézkedést hoznak, amelyet alkalmasnak találnak. Ennek közvetlen pozitív hatása lesz a hulladékgyűjtési arányra, az összegyűjtött anyagok minőségére és az újrahasznosítás minőségére, így új lehetőségeket kínál az újrafeldolgozási iparnak és az újrahasznosított termékek piacának.
- (21) Mint arra a Bíróság több alkalommal emlékeztetett, az irányelveknek az EUMSZ 288. cikk (3) bekezdése által elismert kötelező erejével összeegyeztethetetlen lenne annak elvi szinten történő kizárása, hogy az érintett személyek az irányelvben előírt kötelezettségekre hivatkozhatnak. Ez a megfontolás különösen érvényes az olyan irányelvre, amelynek célkitűzései között szerepel a környezet védelme a tengeri hulladék káros hatásaitól. Ezért a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Aarhusi Egyezmény értelmében a nyilvánosság érintett tagjai számára biztosítani kell az igazságszolgáltatáshoz való jogot, hozzájárulva ily módon az emberi egészség és a jólét követelményeinek megfelelő környezetben való élet jogához. Ezenfelül ahol nagyszámú ember érintett „tömeges károkozással járó helyzetben” az ezen irányelv hatálya alá tartozó jogok

megsértéséhez kapcsolódó ugyanilyen illegális gyakorlatok miatt, lehetőséget kell biztosítani számukra a kollektív jogorvoslat mechanizmusainak alkalmazására, ahol ezeket a mechanizmusokat a Bizottság 2013/396/EU ajánlásának⁴⁷ megfelelően a tagállamok kialakították.

- (22) Az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, a jogalkotás minőségének javításáról szóló 2016. április 13-i intézményközi megállapodás⁴⁸ 22. pontja értelmében a Bizottság elvégzi ennek az irányelvnek az értékelését. Az értékelésnek az ezen irányelv végrehajtása során összegyűlt tapasztalaton és összegyűjtött adatokon, valamint a 2008/56/EK irányelv és a 2008/98/EK irányelv értelmében gyűjtött adatokon kell alapulnia. Az értékelés alapján kell felmérni, hogy szükség van-e további intézkedésekre, illetve arra, hogy az Unión belüli tengeri hulladék nyomon követése céljából felül kell-e vizsgálni az egyszer használatos műanyagtermékek mellékletben szereplő listáját. Ez az értékelés méri fel azt is, hogy az időközben végbement tudományos és műszaki haladás – beleértve a biológiailag lebontható anyagok fejlődését, a műanyagok tengeri környezetben történő biológiai lebonthatóságára vonatkozó kritériumok vagy szabványok fejlődését is – lehetővé teszi-e egyes egyszer használatos műanyagtermékek tengeri környezetben történő biodegradációjára vonatkozó szabványok felállítását. Ez a szabvány egy ellenőrzési szabványt tartalmazna annak megállapítására, hogy a tengeri környezetben történő fizikai és biológiai lebomlás eredményeképpen a műanyag teljesen lebomlik-e szén-dioxidra (CO₂), biomasszára és vízre, mégpedig olyan rövid idő alatt, hogy a műanyag ne tudjon károkat okozni a tengeri életben, és a műanyag ne tudjon összegyűlni a környezetben. Ebben az esetben a fenti szabványt teljesítő egyszer használatos műanyagtermékek mentességet kaphatnak a forgalomba hozatal tilalma alól. Bár a műanyagokra vonatkozó európai stratégia már tervez lépéseket ezen a területen, ugyanakkor felismeri, hogy a biodegradábilis tulajdonságokkal rendelkező műanyagok szabályozási keretének meghatározásával kapcsolatban nehézségek merülnek fel, mivel a tengeri környezet tengerenként különbözik.
- (23) A tagállamok megállapítják az ezen irányelv rendelkezéseinek megsértése esetén alkalmazandó szankciókat és biztosítják azok végrehajtását. A szankcióknak hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük.
- (24) Ezen irányelv egységes alkalmazási feltételek mellett történő végrehajtása érdekében a Bizottságot végrehajtási hatáskörrel kell felruházni azon egyszer használatos műanyagtermékek éves fogyasztását kiszámító módszertan vonatkozásában, amelyekre a fogyasztáscsökkentési célkitűzéseket meghatározták, az egyes egyszer használatos műanyagtermékeken feltüntetett jelölések specifikációinak vonatkozásában, valamint az ezen irányelv végrehajtásával kapcsolatban a tagállamok által nyújtott és az Európai Környezetvédelmi Ügynökség által összeállított információk formátumának vonatkozásában. Ezeket a végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek⁴⁹ megfelelően kell gyakorolni.

⁴⁷ A Bizottság ajánlása (2013. június 11.) az uniós jog által biztosított jogok megsértése tekintetében a jogsértés megszüntetésére és kártérítésre irányuló tagállami kollektív jogorvoslati mechanizmusok közös elveiről (HL L 201., 2013.7.26., 60. o.).

⁴⁸ HL L 123., 2016.5.12., 1. o.

⁴⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

- (25) Mivel ennek az irányelvnek a célkitűzéseit, nevezetesen az egyes egyszer használatos műanyagtermékek és műanyagot tartalmazó halászeszközök környezetre gyakorolt hatásainak megelőzését és csökkentését, a körforgásos gazdaságra történő átmenet elősegítését, beleértve az innovatív üzleti modellek, termékek és anyagok támogatását (hozzájárulva ezáltal a belső piac hatékony működéséhez is) a tagállamok nem tudják megfelelő módon megvalósítani, ezzel szemben azok mértéke és hatásai miatt ezek a célok uniós szinten jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az e cikkben meghatározott arányosság elve szerint ez az irányelv az e célok eléréséhez szükséges mértéken nem lép túl,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Célkitűzések

Ezen irányelv célja egyes műanyagtermékek környezetre, különösen a vízi környezetre és az emberi egészségre gyakorolt hatásának megelőzése és csökkentése, valamint a körforgásos gazdaságra történő átmenet támogatása innovatív üzleti modellekkel, termékekkel és anyagokkal, hozzájárulva ezáltal a belső piac hatékony működéséhez is.

2. cikk

Hatály

Ez az irányelv a mellékletben felsorolt egyszer használatos műanyagtermékekre és a műanyagot tartalmazó halászeszközökre alkalmazandó.

3. cikk

Fogalommeghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában:

1. „műanyag”: az 1907/2006/EK rendelet 3. cikkének 5. pontja értelmében vett polimert tartalmazó anyag, amelyhez esetleg adalékanyagokat vagy egyéb anyagokat adtak, és amely a késztermék fő szerkezeti alkotóelemeként funkcionálhat, kivéve a kémiaiilag nem módosított természetes polimereket;
2. „egyszer használatos műanyagtermék”: olyan termék, amely részben vagy teljesen műanyagból készült, és amelyet nem úgy terveztek, nem arra szántak, és nem azzal a céllal hoztak forgalomba, hogy életciklusa alatt egynél több számú utat vagy fordulási ciklust teljesítsen azáltal, hogy a gyártóhoz visszajuttatva az eredeti célra újratöltik vagy újra felhasználják;
3. „halászeszközök”: a halászatban vagy akvakultúrában használt felszerelések minden darabja vagy eleme, amelyeket a tengerek biológiai erőforrásainak célba vételére vagy kifogására használnak, vagy amelyek a tenger felszínén lebegnek, és azzal a céllal lettek telepítve, hogy a tengerek biológiai erőforrásait magukhoz vonzzák és kifogják;
4. „hulladékká vált halászeszközök”: a hulladék 2008/98/EK irányelv szerinti fogalommeghatározása alá eső minden halászeszköz, beleértve minden olyan különálló alkotórészt vagy anyagot, amely ennek a halászeszköznek a része vagy tartozéka volt, amikor azt eldobták;
5. „forgalomba hozatal”: a termék első alkalommal történő forgalmazása az uniós piacon;
6. „forgalmazás”: egy terméknek kereskedelmi tevékenység keretében történő rendelkezésre bocsátása értékesítés, fogyasztás vagy használat céljára az uniós piacon, akár ellenérték fejében, akár ingyenesen;
7. „harmonizált szabvány”: az 1025/2012/EU rendelet 2. cikke (1) pontjának c) alpontjában meghatározott harmonizált szabvány;
8. „hulladék”: a 2008/98/EK irányelv 3. cikkének 1. pontjában meghatározott hulladék;

9. „kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer”: a 2008/98/EK irányelv 3. cikkének 21. pontjában foglalt meghatározás szerinti kiterjesztett gyártói felelősség rendszere;
10. „gyártó”: mindazon természetes vagy jogi személy, aki vagy amely az alkalmazott értékesítési technikától függetlenül – beleértve a 2011. október 25-i 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvben⁵⁰ meghatározott, távollevők között kötött szerződést is – egyszer használatos műanyagtermékeket és műanyagot tartalmazó halászeszközöket forgalomba hoz, kivéve az 1380/2013/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet⁵¹ 4. cikkének 28. pontja szerinti halászati tevékenységet folytató személyeket;
11. „hulladékgyűjtés”: a 2008/98/EK irányelv 3. cikkének 10. pontjában meghatározott gyűjtés;
12. „kezelés”: a 2008/98/EK irányelv 3. cikkének 14. pontjában meghatározott kezelés;
13. „csomagolás”: a 94/62/EK irányelv 3. cikkének 1. pontjában meghatározott csomagolás;
14. „kikötői befogadólétesítmény”: a 2000/59/EK irányelv 2. cikkének e) pontjában foglalt meghatározás szerinti kikötői befogadólétesítmény.

4. cikk

Alacsonyabb fogyasztás

- (1) A tagállam megteszi a megfelelő intézkedéseket a melléklet A. részében felsorolt egyszer használatos műanyagtermékek fogyasztásának jelentős csökkentése érdekében a saját területén ... dátumig [*hat évvel az irányelv átültetésének végső határidejét követően*].

Ezen intézkedések közé tartozhatnak a nemzeti fogyasztáscsökkentési célok és intézkedések annak érdekében, hogy az ilyen termékek újrafelhasználható alternatívái rendelkezésre álljanak a végfogyasztó vásárlási helyén. Ezen intézkedések az első albekezdésben hivatkozott termékek környezetre gyakorolt hatásaitól függően eltérőek lehetnek.
- (2) A Bizottság végrehajtási jogi aktust fogadhat el, amelyben meghatározza az (1) bekezdésben foglalt egyszer használatos műanyagtermékek jelentős fogyasztáscsökkentését kiszámító és ellenőrző módszertant. Az említett végrehajtási jogi aktust a 16. cikk (2) bekezdésében meghatározott vizsgálóbizottsági eljárásnak megfelelően kell elfogadni.

5. cikk

A forgalomba hozatalra vonatkozó korlátozások

⁵⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/83/EU irányelve (2011. október 25.) a fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 304., 2011.11.22., 64–88. o.).

⁵¹ Az Európai Parlament és a Tanács 1380/2013/EU rendelete (2013. december 11.) a közös halászati politikáról, az 1954/2003/EK és az 1224/2009/EK tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2371/2002/EK és a 639/2004/EK tanácsi rendelet és a 2004/585/EK tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 354., 2013.12.28., 22. o.).

A tagállam betiltja a melléklet B. részében felsorolt egyszer használatos műanyagtermékek forgalomba hozatalát.

6. cikk

Termékkövetelmények

- (1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a melléklet C. részében felsorolt, jelentős részben műanyagból készült kupakkal és fedéllel ellátott egyszer használatos műanyagtermékek csak akkor hozhatók forgalomba, ha a fedelek és kupakok az italtartóhoz rögzítve maradnak a termék rendeltetésszerű felhasználása során.
- (2) E cikk alkalmazásában a műanyag tömítéssel ellátott fémkupakok esetében nem tekintendő úgy, hogy azok jelentős részben műanyagból készültek.
- (3) A Bizottság felkéri az európai szabványügyi szervezetet, hogy készítsen harmonizált szabványt az (1) bekezdésben szereplő követelménnyel kapcsolatban.
- (4) A (3) bekezdésben szereplő harmonizált szabványnak az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* történő közzétételét követően az (1) bekezdésben szereplő italtartók esetén, amennyiben azok megfelelnek azoknak a szabványoknak, vélelmezni kell, hogy megfelelnek a szabványban vagy annak (1) bekezdésben meghatározott részében szereplő követelményeknek.

7. cikk

Jelölési előírások

- (1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a melléklet D. részében felsorolt minden egyes forgalomba hozott egyszer használatos műanyagterméken szembetűnő, tisztán olvasható és eltávolíthatatlan jelzés legyen, amelyen a fogyasztót az alábbi információk közül legalább egyről tájékoztatják:
 - a) a termék megfelelő hulladékártalmatlanítási lehetőségei, vagy a termék esetén kerülendő hulladékártalmatlanítási módok,
 - b) negatív környezeti hatások a termék eldobása vagy egyéb helytelen hulladékkezelése esetén, vagy
 - c) a termékben lévő műanyagok.
- (2) A Bizottság ... dátumig [12 hónappal az irányelv átültetésének végső határidejét megelőzően] végrehajtási jogi aktust fogad el, amelyben meghatározza az (1) bekezdésben szereplő jelölés előírásait. Az említett végrehajtási jogi aktust a 16. cikk (2) bekezdésében meghatározott vizsgálóbizottsági eljárásnak megfelelően kell elfogadni.

8. cikk

Kiterjesztett gyártói felelősség

- (1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a melléklet E. részében felsorolt és az Unió piacán forgalomba hozott összes egyszer használatos műanyagtermékre kiterjesztett gyártói felelősségvállalási rendszereket alkotnak meg, a 2008/98/EK irányelv kiterjesztett gyártói felelősségre vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően.
- (2) Az (1) bekezdés értelmében kialakított rendszerekkel kapcsolatban a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a melléklet E. részében felsorolt egyszer használatos

műanyagtermékek gyártói fedezik az ezen egyszer használatos műanyagtermékekből álló hulladékok összegyűjtésének, majd szállításának és kezelésének költségeit, ide értve a szeméttakarítás költségeit, valamint a termékekkel kapcsolatban a 10. cikkben leírt figyelemfelkeltő intézkedések költségeit is.

A csomagolásnak minősülő egyszer használatos műanyagtermékek esetén az e bekezdésben előírt követelmények a kiterjesztett gyártói felelősségvállalási rendszerekkel kapcsolatban a 94/62/EGK és a 2008/98/EK irányelvben foglalt követelményeket egészítik ki.

- (3) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a Unió piacán forgalomba hozott műanyagtartalmú halászeszközökre kiterjesztett gyártói felelősségvállalási rendszereket alkotnak meg, a 2008/98/EK irányelv kiterjesztett gyártói felelősségre vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően.
- (4) A (3) bekezdés értelmében kialakított rendszerekkel kapcsolatban a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a műanyagtartalmú halászeszközöket előállító gyártók fedezzék a hulladékká vált és a megfelelő kikötői befogadólétesítményben a kikötői befogadólétesítményekre vonatkozó uniós törvényeknek megfelelően leadott műanyagtartalmú halászeszközök összegyűjtésének költségeit, vagy egy ezzel egyenértékű, a kikötői befogadólétesítményekre vonatkozó uniós jog hatályán kívül eső hulladékgyűjtési rendszer költségeit, majd a szállítás és hulladékkezelés költségeit is. A gyártóknak kell fedezni a műanyagtartalmú halászeszközökkel kapcsolatban a 10. cikkben leírt figyelemfelkeltő intézkedések költségeit is.

Az e bekezdésben előírt követelmények a kikötői befogadólétesítményekre vonatkozó uniós jogban a halászhajókról származó hulladékra vonatkozó követelményeket egészítik ki.

9. cikk

Szelektív gyűjtés

A tagállamok megteszik a megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy 2025-re elkülönítetten gyűjtsék össze az adott évben forgalomba hozott, a melléklet F. részében felsorolt egyszer használatos műanyagtermékek 90 %-ának megfelelő, keletkező hulladékot. E cél elérése érdekében a tagállamok többek között:

- a) betétdíjas rendszert alakíthatnak ki, vagy
- b) a vonatkozó kiterjesztett gyártói felelősségvállalási rendszerekhez meghatározhatnak elkülönített gyűjtésre vonatkozó célokat.

10. cikk

Figyelemfelkeltő intézkedések

A tagállamok intézkedéseket hoznak abból a célból, hogy a fogyasztókat tájékoztassák a melléklet G. részében felsorolt egyszer használatos műanyagtermékek és műanyagtartalmú halászeszközök tekintetében az alábbiakról:

- a) rendelkezésre álló újrafelhasználási rendszerekről és hulladékgazdálkodási lehetőségekről ezekre a termékekre és a műanyagtartalmú halászeszközökre vonatkozóan, valamint a 2008/98/EK irányelv 13. cikkének megfelelően végrehajtott eredményes hulladékgazdálkodás bevált gyakorlatairól;

- b) ezen termékek és a műanyagtartalmú halászeszközök kidobásának és egyéb helytelen hulladékháztartalmatlanítási módjainak környezetre, különösen a tengeri környezetre gyakorolt hatásáról.

11. cikk

Az intézkedések koordinálása

Az egyes tagállamok gondoskodnak arról, hogy az ezen irányelv átültetése és végrehajtása érdekében hozott intézkedések szerves részét képezik az alábbi intézkedéscsomagoknak, illetve konzisztensek azokkal: a tengervizekkel rendelkező tagállamok által a 2008/56/EK irányelv 13. cikkében foglaltak szerint megalkotott intézkedési program, a 2000/60/EK irányelv 11. cikkében foglaltak szerint megalkotott intézkedési program, a 2008/98/EK irányelv 28. és 29. cikkében foglaltak szerint megalkotott intézkedési program a hulladékgazdálkodásról és a hulladékmegelőzésről, valamint a hajókról származó hulladék kezeléséről szóló uniós törvény alapján megalkotott hulladékátvételi és kezelési tervek.

A 4–9. cikkek átültetése során a tagállamok által hozott intézkedéseknek meg kell felelni az uniós élelmiszerjognak, hogy az élelmiszerhigiénia és élelmiszerbiztonság ne kerüljön veszélybe.

12. cikk

Az igazságszolgáltatáshoz való jog

- (1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a természetes vagy jogi személyek, és – a nemzeti jogszabályokkal vagy gyakorlattal összhangban – azok társulásai, szervezetei vagy csoportjai hozzáférjenek a felülvizsgálati eljárás lehetőségéhez bíróság vagy más, a jogszabályok által kijelölt független és pártatlan testület előtt, hogy megtámadják bármely döntés, intézkedés vagy mulasztás anyagi vagy eljárási törvényességét az 5., 6., 7. és 8. cikk végrehajtásával kapcsolatban, amennyiben az alábbi feltételek közül valamelyik teljesül:

- a) kellő mértékben érdekelték;
- b) jogsérelemre hivatkoznak, amennyiben egy érintett tagállam közigazgatási eljárásjoga ezt előfeltételként írja elő.

- (2) A tagállamok meghatározzák, hogy az eljárás melyik szakaszában kezdeményezhető a határozatok, jogi aktusok és mulasztások kifogásolása.

- (3) Azt, hogy mi minősül kellő mértékű érdekeltiségnek és jogsérelemnek, a tagállamok határozzák meg, összhangban azzal a célkitűzéssel, amely szerint biztosítják az érintett nyilvánosságnak az igazságszolgáltatáshoz való széleskörű jogát.

Ebből a célból a környezetvédelmet ösztönző és a nemzeti jog szerinti bármely követelménynek megfelelő nem kormányzati szervezet érdekeltiségét az (1) bekezdés a) pontjának az alkalmazásában kellő mértékűnek kell tekinteni.

E szervezetek jogait az (1) bekezdés b) pontjának az alkalmazásában olyan jogoknak kell tekinteni, amelyek sérülhetnek.

- (4) Az (1), a (2) és a (3) bekezdés rendelkezései nem zárják ki a közigazgatási hatóság előtt folytatott előzetes felülvizsgálati eljárás lehetőségét, és nem érintik a bírósági felülvizsgálati eljárások kezdeményezését megelőzően a közigazgatási felülvizsgálati eljárások kimerítésének a követelményét, amennyiben a nemzeti jog alapján ilyen követelmény fennáll.

- (5) Az (1) és (4) bekezdésben hivatkozott eljárásnak igazságosnak, méltányosnak és gyorsnak kell lennie, és nem lehet mértéktelenül drága.
- (6) A tagállamok biztosítják, hogy a közigazgatási és bírósági felülvizsgálati eljárásokról információk álljanak a nyilvánosság rendelkezésére.

13. cikk

A végrehajtás nyomon követésére vonatkozó információk

- (1) Az Európai Parlament és a Tanács 2003/4/EK irányelve⁵² és az Európai Parlament és a Tanács 2007/2/EK irányelve⁵³ sérelme nélkül, a tagállamok az Európai Környezetvédelmi Ügynökség segítségével összeállítanak egy adatkészletet, amely az alábbiakat tartalmazza:
- a) a melléklet A. részében felsorolt, az Unió piacán évente forgalomba hozott egyszer használatos műanyagtermékekre vonatkozó adatok a 4. cikk (1) bekezdésével összhangban megvalósuló fogyasztáscsökkentés bemutatása céljából;
 - b) a tagállamok által a 4. cikk (1) bekezdése céljából hozott intézkedésekről szóló információk.

Az első albekezdés a) pontjában szereplő adatokat évente kell frissíteni, az adatgyűjtés tárgyévének végét követő 12 hónapon belül. Ha lehetséges, a 2007/2/EK irányelv 3. cikke (4) bekezdésében leírt térinformatikai szolgáltatásokat kell használni az adatkészletek bemutatásához.

- (2) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a Bizottság és az Európai Környezetvédelmi Ügynökség hozzáférjen az (1) bekezdésnek megfelelően létrehozott adatkészlethez.
- (3) Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség rendszeresen közzéteszi és frissíti a tagállamoktól összegyűjtött adatok alapján elkészített uniós-szintű összegzést. Az uniós szintű összegzésnek adott esetben tartalmaznia kell az irányelv hozadékát, eredményeit és hatásait, az uniós szintű összegző térképeket és a tagállamok összegző jelentéseit.
- (4) A Bizottság végrehajtási jogi aktusokat fogadhat el az (1) bekezdésben szereplő adatkészlet, információk és adatok formátumának meghatározása érdekében. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a Bizottság a 16. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében fogadja el.

14. cikk

Szankciók

A tagállamok megállapítják az ezen irányelv alapján elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat, és meghoznak minden szükséges intézkedést ezek végrehajtására. Az előírt szankcióknak hatékonyak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük. A tagállamok ... dátumig [az irányelv hatályba lépését

⁵² Az Európai Parlament és a Tanács 2003/4/EK irányelve (2003. január 28.) a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 41., 2003.2.14., 26. o.).

⁵³ Az Európai Parlament és a Tanács 2007/2/EK irányelve (2007. március 14.) az Európai Közösségen belüli térinformációs infrastruktúra (INSPIRE) kialakításáról (HL L 108., 2007.4.25., 1. o.).

követő 2 évvel] értesítik a Bizottságot e szabályokról és intézkedésekről, és közlik a Bizottsággal az e rendelkezéseket érintő minden későbbi módosítást is.

15. cikk

Értékelés és felülvizsgálat

- (1) A Bizottság ... dátumig [*hat évvel az irányelv átültetésének végső határidejét követően*] elvégzi az irányelv értékelését. Az értékelés a 13. cikkben foglaltak szerint rendelkezésre álló információkon alapul. A tagállamok a Bizottság rendelkezésére bocsátanak a (2) bekezdésben említett jelentés kiértékeléséhez és elkészítéséhez szükséges minden további információt.
- (2) A Bizottság az (1) bekezdésben foglaltak szerint lefolytatott értékelés fő vizsgálati eredményeiről jelentést küld az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak.
- (3) A jelentésben azt is fel kell tüntetni, hogy:
 - a) az egyszer használatos műanyagtermékek mellékletben szereplő listáját felül kell-e vizsgálni;
 - b) kivitelezhető-e kötelező erejű számszerűsített uniós célokat meghatározni a fogyasztáscsökkentéshez, különös tekintettel a melléklet A. részében felsorolt egyszer használatos műanyagtermékek esetén;
 - c) elegendő tudományos és műszaki haladás történt-e, és kialakítottak-e az egyszer használatos műanyagtermékekre ezen irányelv hatálya alatt alkalmazható kritériumokat vagy szabványt a tengeri környezetben történő biológiai lebonthatóságra vonatkozóan, és kifejlesztették-e azok egyszer használatos helyettesítő termékeit annak érdekében, hogy meg lehessen határozni, mely termékekre nem kell már adott esetben alkalmazni a forgalomba hozatali korlátozásokat.

16. cikk

Bizottsági eljárás

- (1) A Bizottságot a 2008/98/EK irányelv 39. cikkével létrehozott bizottság segíti. E bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.
- (2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.

17. cikk

Átültetés

- (1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ... [*az irányelv hatályba lépését követő 2 éven*] belül megfeleljenek ennek az irányelvnek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul megküldik a Bizottság számára.

A tagállamoknak azonban meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket ahhoz, hogy ... -tól/-től [*az irányelv hatályba lépését követő 2 évvel*] kezdődően megfeleljenek az 5. cikknek és a 7. cikk (1) bekezdésének, valamint [*az irányelv hatályba lépését követő 3 évvel*] a 6. cikk (1) bekezdésének.

Amikor a tagállamok elfogadják az e bekezdésben említett intézkedéseket, azoknak hivatkozniuk kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos közzétételük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

- (2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

18. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való közzétételét követő huszadik napon lép hatályba.

19. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*az Európai Parlament részéről
az elnök*

*a Tanács részéről
az elnök*